

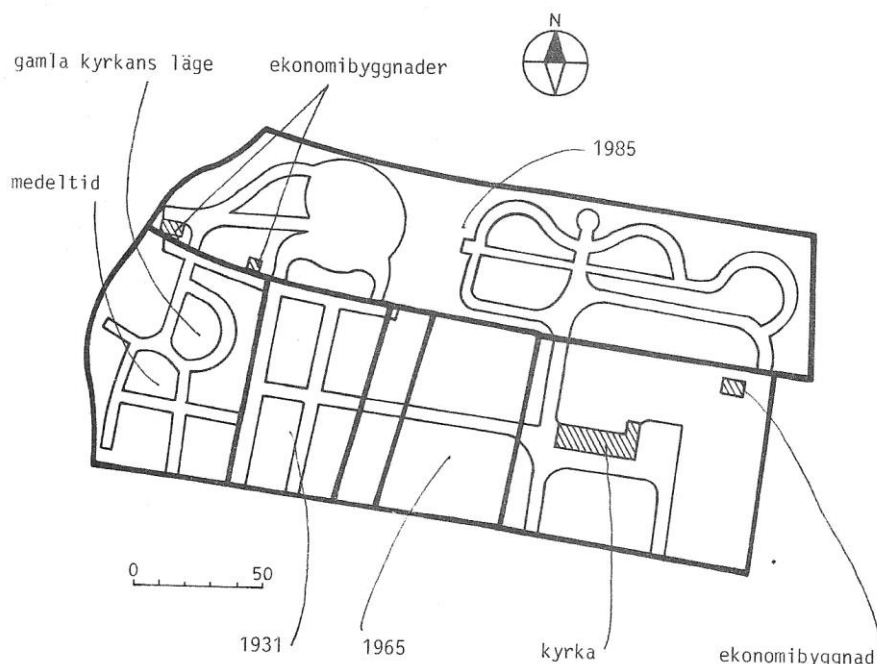
BLOMSKOGS KYRKOGRÅRD

Fastighetsbeteckning:	Blomskogs Prästgård 1:4
Gravskick:	Kistgravar, urngravar och minneslund.
Antal gravsättningar:	9 st/år de senaste fem åren.
Befolkningsutveckling:	År 1805: 1036, år 1900: 1962, år 1995: 570, år 2016: 497.
Tillkomst:	Medeltid
Utvidgningar:	1931, 1965, 1991.
Area:	ca 40 301 m ²

Blomskog består av gles skogsbygd mellan sjöarna Lelång och Västra Silen. Området har varit befolkat länge, vilket ca 150 fornlämningar vittnar om. Här finns stenåldersboplatser, spridda gravar samt små gravfält från bronsåldern och äldre järnåldern. I området finns också fornborgar och enstaka högar. Församlingen har medeltida ursprung och ortnamnet omnämns första gången 1431-32 (*Blomskogh sokn*). Ortnamnet avsåg ursprungligen skogen kring antingen Nedre och Övre Blomsjön eller Blomälven, vilkas namn innehåller blom(ma) 'näckros'.¹⁰ Sannolikt fanns en träkyrka invid Blomskogstjärnet redan under 1100-talet, som var byggd i stavverksteknik. Om denna stavkyrka minner en dopfunt i täljsten från 1200-talet, liksom delar av en portal med drakornamentik. Föremålen finns i dag vid Statens Historiska Museum i Stockholm. Kyrkan ersattes på 1600-talet av en ny kyrka i liggtimmer. Efter flera ombyggnader fick den sin slutgiltiga utformning som korskyrka under senare delen av 1700-talet. Kyrkan brann ner till grunden den 24 mars 1923 och endast ett fåtal inventarier kunde räddas. Innan beslut fattades om var den nya kyrkan skulle placeras anlades Dal Västra Värmlands Järnväg, mellan Mellerud och Arvika, strax öster om kyrkogården. Den befintliga stenkyrkan byggdes strax öster om järnvägen 1928-29.¹¹ Järnvägen skär rakt genom området, men i dag trafikeras spåret endast av dressintrafik under sommaren. Vid den gamla landsvägen i öster ligger prästgården som numera är i privat ägo. I skogsbrynet på andra sidan vägen ligger det gamla sockenmagasinet och några andra byggnader som ditflyttats och ägs av Blomskogs Hembygdsförening. Församlingshemmet från 1926 är beläget i Västra Trättlanda en kilometer norr om kyrkan.

¹⁰ www.ne.se

¹¹ Bebyggelseregistret, Raä.

Översikt utvidgningsområden, ur *Begravningsplatser i Värmlands län 1988*.
 Översikten visar en utvidgning i norr som började projekteras 1985.
 1991 var delen norr om kyrkan färdig. Området i nordväst är inte utfört.

BLOMSKOGS KYRKOGRÅRDS HISTORIK

Blomskogs gamla kyrkogård, som troligen har **medeltida** ursprung, utgjordes av den del av kyrkogården som är belägen närmast Blomskogstjärnet väster om nuvarande kyrka. Troligen stod medeltidskyrkan på samma plats som 1600-talskyrkan. En av Värmlands få bevarade gravmonument från medeltiden finns numera placerad i kyrkans vapenhus. Det är en s.k. stavkorshäll, troligen tillverkad av täljsten, vars översida är utformad som ett tak med låg resning och ornerad med latinskt repstavskors i relief. Hällen påträffades av N. G. Djurklou år 1867, då den låg som trappsten vid gamla kyrkan. Djurklou noterade ett timglas i det övre vänstra hörnet. I det nedre vänstra hörnet fanns rester av en minuskelinskrift, där endast tre bokstäver gick att utläsa; "ria". Detta är utplånat i dag. Hällen antogs ha förstörts i kyrkans brand 1923, men återfanns av Gösta Höglind under 1950-talet och flyttades då till vapenhuset i nuvarande kyrkan.¹² I dag bär stenen senare tiders "klotter" i form av inristade initialer. Se även avsnittet *Gravvårdsutveckling i Nordmarkens pastorat*.

En geometrisk avmätning från **1643** visar Blomskogs kyrka och en rektangulär kyrkogård, troligen omgiven av en s.k. kyrkobalk av timmerstockar. Prästgården låg då, som nu, strax öster om kyrkan. I dag markerar en minnessten den gamla kyrkans läge, och stenar anvisar den tidigare kyrkogården.

Från **1700-talet** finns ett antal bevarade smideskors. Dessa förvarades i ett förråd, men placerades ut omkring den gamla kyrkogården i samband med att en minneslund anlades där 1991. I samband med arbetet inför föreliggande bevarandeplan var dock smideskorsen undanställda för restaurering.

¹² Palin (red.) 1952 och "Unik medeltida sten i Blomskog", *Karlstads-Tidningen* 9.10.1954.

I Blomskogs kyrkas vapenhus förvaras en sällsynt medeltida gravvård, en s.k. stavkorshäll.

En geometrisk avmätning från år 1643 visar Blomskogs kyrka omgiven av en kyrkobalk (nr 9) samt Blomskogs prästgård (nr 8).

Under **1870-talet** uppfördes en sockenstuga ca 200 m öster om prästgården. Byggnaden flyttades till platsen från en brunnsinrättning som låg i Östra Trättlanda. I sockenstugan inrymdes också en tjänstebostad för kyrkvaktaren.¹³

Den gamla kyrkogården har utfyllts och utvidgats flera gånger. I kyrkoarkivet finns ett utlåtande över en planerad utvidgning från provinsialläkaren daterat **1893**. Det framkommer att markförhållandena vid den gamla kyrkogården var problematiska. Området var vattensjukt, eftersom kyrkogården var uppfylld med alltför lerhaltig jord. Det var inte optimalt för begravingar, och ortsborna befارade också att kyrkogården skulle förorena tjärnen. Utvidgningen ett kort stycke österut godkändes, men man undersökte även en framtida plats för en kyrkogård för en del av församlingen.¹⁴

¹³ Blomskogs referensgrupp.

¹⁴ Provinsialläkarens utlåtande 24.8.1893, Värmlandsarkiv.

Enligt kyrkoherdens anteckningar pågick en "obehaglig strid" vid stämmorna om kyrkogårdsutvidgningen. Folket i västra och norra socknen önskade sig en begravningsplats vid den s.k. Bingen, i Torkilsbyn, fyra kilometer bort.¹⁵ Det blev dock inget av dessa planer. Det anfördes bl.a. att prästens resor och uppförandet av en ny sockenstuga skulle innebära allt för höga kostnader.¹⁶

Efter en markavsöndring år **1911**, genomfördes en kyrkogårdsutvidgning 11 m mot öster, längs hela kyrkogårdens längd. Enligt uppgift lades en ny mur i öster åren **1914-1916**.¹⁷ Äldre fotografier visar förhållandena före, och även strax efter dessa arbeten. Öster om kyrkan fanns en stödmur samt ett trädstängsel. Utanför muren stod en trädkrans av lövträd, vilka togs ned i samband med utvidgningen. Inne på kyrkogården fanns före arbetena lummig grönska, bl. a. blomsterbuskar. **1917** genomfördes en uppmätning av kyrkogården av Em. Tb. Mossberg och en gravkarta upprättades. Kartan redovisar en stenmur och häckar längs kyrkogårdens norra och östra sida. Huvudentrén till kyrkogården var belägen rakt söder om kyrkan, och huvudgången fram till kyrkobyggnaden kantas av häckar. Kartan är intressant då den även redovisar gravvårdar av sten liksom gravkors. Det fanns sannolikt enklare gravmarkörer som gravkullar och träkors, men de finns inte angivna på kartan.¹⁸ Norr om kyrkogården låg likboden, den gamla "benboa".¹⁹

1923 brann Blomskogs kyrka. Det uppstod därefter stridigheter om vart den nya kyrkan skulle uppföras och flera alternativa platser föreslogs. Frågan diskuterades under flera år.²⁰ Den lilla sockenstugan öster om prästgården, som också var bostad åt kyrkvaktaren och hans familj, användes som tillfällig kyrka i tre år.²¹

1924 uppsattes en provisorisk klockstapel på det s.k. likberget, mellan vägen till begravningsplatsen och en magasinsbyggnad invid Blomskogs prästgård. När sen kyrkan stod klar och klockstapeln skulle rivras, beslutades att virket skulle återanvändas till de nya uthusen vid kyrkan.²² Arkitekt Bror Almquist, Stockholm, gavs i uppdrag att utse lämplig plats och ta fram ritningar för den nya kyrkan. Han förordade bl.a. en tallunge nordost om prästgården. Andra menade att den nya kyrkan skulle byggas närmare den gamla platsen. Under åren som kyrkobyggnadsfrågan diskuterades byggdes dock järnvägen, som skar rakt genom ett av de aktuella områdena. Till sist enades man om den nuvarande platsen. Järnvägen möjliggjorde trots allt förenklade transporter, vilket sannolikt medverkade till beslutet att kyrkan skulle byggas av tegel istället för trä.²³

1926 byggdes ett församlingshem i Västra Trättlanda. Den höga takhöjden i samlingsalen förklaras av att byggnaden användes som provisorisk kyrka efter branden.²⁴

¹⁵ Kyrkoherde Per Leopold Eldins anteckningar i Husförhörsklängden 1885-95, Värmlandsarkiv.

¹⁶ Skrivelse i kyrkoarkivet, 27 december 1892, Värmlandsarkiv.

¹⁷ Brev till Raå från Hedenskog, 10.10.1929, Värmlandsarkiv.

¹⁸ Karta över kyrkogården, uppmätt i juni år 1917 av Em. Tb. Mossberg, Värmlandsarkiv.

¹⁹ Blomskogs referensgrupp.

²⁰ Mossberg 1992.

²¹ Blomskogs referensgrupp.

²² Medgivande från arrendatorn till uppförande av klockstapel, 20.1.1924, Värmlandsarkiv.

²³ Mossberg 1992.

²⁴ Blomskogs referensgrupp.

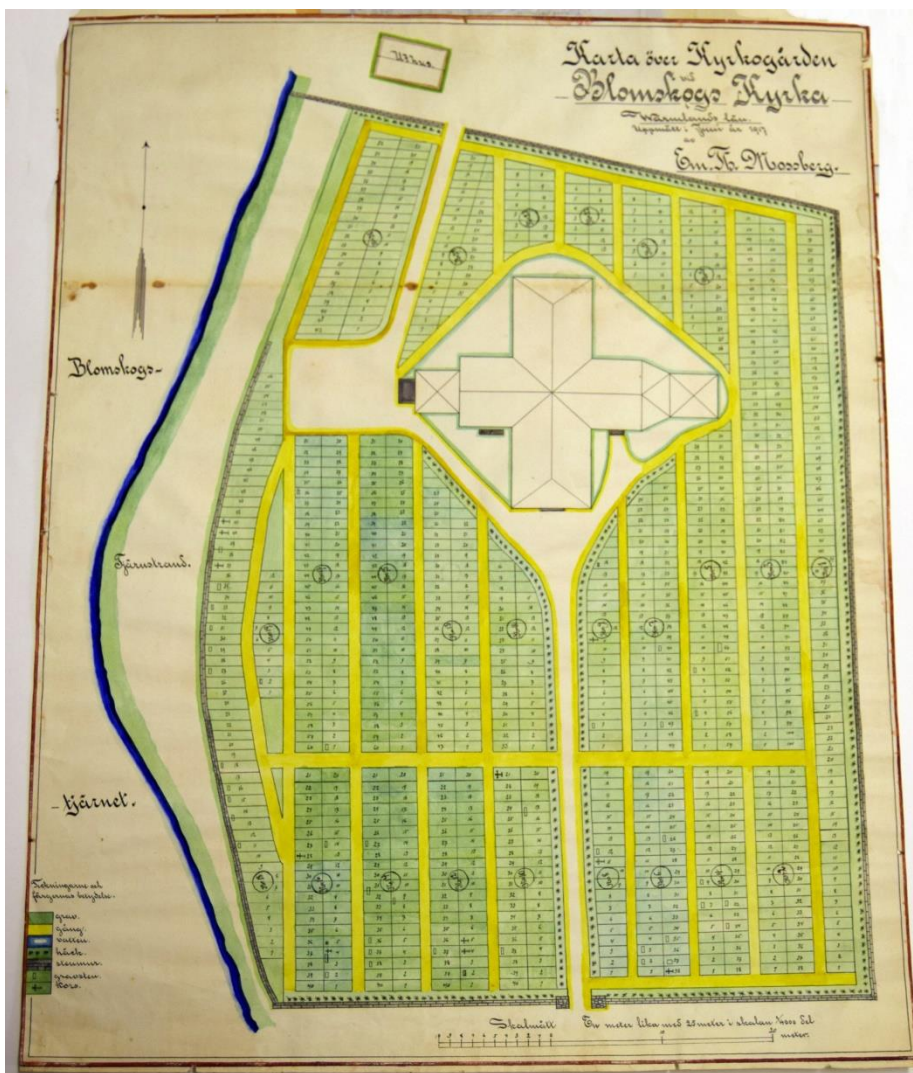
Blomskogs gamla kyrka. Bilden är tagen före kyrkogårdsutvidgningen som skedde mot öster åren 1911-1915. Foto: Larsen & Ödvall, Arvika, Värmlands Museum.

Blomskogs gamla kyrka maj 1915. Bilden är tagen efter kyrkogårdsutvidgningen mot öster. Träden är borta och muren är omlagd. Till höger om kyrkan ses den gamla likboden. Foto: Enok Rydfelt, Blomskog, Värmlands Museum.

Blomsjögårdens gamla kyrka maj 1915. Foto: Enok Rydfelt, Blomsjögård. Värmlands Museum.

Gravkarta över Blomsjögårdens gamla kyrkogård upprättad av Em. T. Mossberg juni 1917. Avfotograferad ritning, Värmlandsarkiv.

Bilden ska vara tagen 1876 och visar Blomskogs prästgård med flyglar. I bakgrunden syns kyrkan och likboden. I förgrunden syns jordkällare och grönsaksland. Vid södra flygeln står troligen arrendatorn Albin Mossberg, vid prästgården står prästen och hans familj och vid norra flygeln står torpare och tjänstefolk. Foto: Bilden är i Stig Bloms ägo. Okänd fotograf.

1929 invigdes den nya kyrkan efter ritningar av Bror Almquist. Kyrkobyggnaden är inte förlagd i exakt östvästlig riktning, utan ligger parallellt med vägen. Kyrktomten anlades med strikt parkkaraktär efter Almqvists förslag. Josef Olsson i Fölsbyn iordningställde kyrkotomten i samråd med kyrkovärdarna och i enlighet med förslaget.²⁵ Ritningen visar en trädkrans av lind och björk. Omgärdningen utgjordes till en början av ett enkelt trästaket. Mot vägen gjordes senare en avgränsning av stenstolpar och kätting. Vid huvudentrén anlades en ca 20 m lång stenmur med ingång via järngrindar. Gräsytorna var symmetriskt anlagda kring kyrkobyggnaden, och mittaxeln som utgår från kyrkobyggnadens västtorn, flankerades av en trädallé. Längs den södra huvudgången mot kyrkan planterades låga häckar. Vid järnvägen anlades en plattform mitt framför kyrkan, där de norrgående förmiddagstågen på söndagar och helgdagar stannade. På så vis kunde befolkningen i södra delen av socknen resa till kyrkan. I norra delen av socknen kunde man resa till kyrkan med en särskild buss som hyrdes av sockenborna.²⁶ I samband med kyrkoinvigningen restes en minnessten över den gamla kyrkan, och den gamla kyrktomten markerades med järnkors i hörnen.²⁷

Från år **1930** finns intressanta uppgifter om hur kyrkogården i Blomskog brukats längre tillbaka i tiden. Västsvenska folkminnesarkivet intervjuade då Edvin Andersson (född 1849), hemmansägare i Öbyn, Blomskog, angående "graven o livet på andra sidan";

"I forna tider vårdades sällan en grav. Hade man råd, så satte man upp ett järnkors som minnesvård med den eller de dödas namn, födelse- och dödsår, angivande en psalm eller vers samt ett bibelspråk på baksidan av vården. Ibland kanske man

²⁵ "Kyrkbygget i Blomskog skriker framåt" odaterat pressklipp *Nya Wermlands Tidningen*, Värmlands Museum.

²⁶ Karlstads stifts julbok 1930.

²⁷ Brev till Raä från Hedenskog, 10.10.1929, Värmlandsarkiv.

nöjde sig med initialerna. På den fattiges grav satte man kanske ett litet träkors eller en sticka. Så länge den stod kvar utvisade den platsen. Man ansade inte graven. Möjligen att man rundade till jorden litet till en rund eller avlång kulle. Inte mer. Ända in i senare tider har man fortsatt så. Ett träd kunde möjligen planteras. Man tyckte det var fullt att se en grav som sjunkit. Det var intet bra märke för den som vilade i graven. Den döende kunde uppträda som en duva. Jag hörde talas om, att man hade sett som en duva, som kom inflygande, då den döende "höll på med sitt sista".²⁸

1931 genomfördes en utvidgning mot öster, som i dag benämns mellankyrkogården. Karta och beskrivning upprättades av distriktslantmätare Gunnar Tydén. Utvidgningen omfattade omkring 850 gravplatser av storleken 2 x1 m. Kartan visar många små kvarter avdelade genom smala gångar. Varje kvarter utgörs av två långa gravrader med gravplatser vända ifrån varandra. En mur lades i norr och söder, medan den östra gränsen utgjordes av en häck. Enligt beskrivningen hade också mark avsatts till planteringar i norr, öster och söder, för att "mildra järnvägens störande intryck". Den nordöstra delen av området var något högre än övriga, varför det inte ansågs lämpligt för att användas till gravplatser. Här skulle det istället finnas planteringar.²⁹ Planteringsarbetet skulle utföras av fanjunkare F. J. Bäck, Sundsbyn, och av Rudolf Olsson, Ekenäs.³⁰ Av vad som går att utläsa av området i dag, tycks gravraderna ha nyttjats för både familjegravar och allmänna gravplatser. En gravkarta upprättades år **1932**, vilken skiljer sig något från förslagsritningen daterad 1929. På den första ritningen fanns särskilda kvarter för barngravar i nordväst. På den senare ritningen har de utgått.³¹

Mellankyrkogården beskrivs i en bok från 1958 "som länge en mindre tilltalande sandöken", men "sedan matjord i erforderlig mängd påförts förbättrades dock planteringsmöjligheterna".³² Huruvida planteringarna kom till stånd under 1930-talet är därför osäkert. I samband med en biskopsvisitation år 1959 påtalade biskop Gert Borgenstierna att Blomskogs kyrkogård var "kal" och kanske borde planteras med mer träd och buskar. Vidare tyckte han inte om att kyrkogården såg ut som en "stenhuggerianläggning". Han hade dock noterat att detta var i avtagande i Trankil, vilket han ansåg var ett gott tecken.³³ Vad han förmodligen åsyftade, var den gamla kyrkogårdens individuellt utformade gravplatser, med höga monument. I Trankil hade nämligen gravvårdarna en lägre skala och en mer homogen utformning.

Under krigsåren, på **1940-talet**, revs den gamla sockenstugan öster om prästgården. Det rådde brist på ved att elda med, och virket transporterades till Göteborg.³⁴

1954 inrättades ett bårhus beläget under sakristian.³⁵

²⁸ Uppgift rörande "graven o livet på andra sidan" nedtecknat av R. Nilsson 1930, akt 56, Västsvenska folkminnesarkivet, kopia på handlingen finns i Stig Bloms ägo.

²⁹ Karta och beskrivning över föreslagen utvidgning, upprättad år 1929 av Gunnar Tydén, t.f. distriktslantmätare, Värmlandsarkiv.

³⁰ "Det nya kyrkogårdsområdet planeras", 2.7.1930 *Nya Wermlands Tidningen*, Värmlands Museum.

³¹ Karta över Blomskogs församlings nya kyrkogård, Elof Jonasson 1932, Kyrkogårdsförvaltningen Blomskog.

³² Olsson-Zaringh 1958.

³³ "Blomskogs pastorat fick fina vitsord av biskopen", 26.10.1959, *Nya Wermlands Tidningen*, Värmlands Museum.

³⁴ Blomskogs referensgrupp.

³⁵ Bebyggelseregistret, Raä.

Blomskogs kyrka med 1931 års utvidgningsområde i förgrunden. Bilden är troligen tagen under tidigt 1960-tal, innan marken väster om kyrkan fylldes upp och togs i bruk för gravsättning. Flera gravplatser har stenramar och är belagda med grus.
Foto: Värmlands Museum.

Bland handlingar från **1950-talet** finns ett förslag till en genomgripande reparation av den gamla likboden belägen vid tjärnen, som vid denna tid uppges vara materialbod med avträde. Bl.a. skulle de nedre stockvarven bytas och ett plankgolv läggas in. Bodens tak skulle läggas om, väggarna förses med lockpanel och en ny dörr sätts in.³⁶

1955 beslutade kyrkorådet att "vidare nedlägga skifferplattor å mittelgången å nya kyrkogården".³⁷

1960 beslöt kyrkorådet att riva och försälja kyrkstallarna.³⁸ Enligt uppgift låg kyrkstallarna utmed landsvägen nordost om kyrkan. De tros dock ha rivits långt tidigare, under 1940-talet, och det råder därför osäkerhet om det verkligen var stallarna som revs vid detta tillfälle.³⁹

1962 upprättade trädgårdsarkitekt Edvard Jacobson ett renoveringsförslag av Blomskogs kyrkogård, avseende området närmast kyrkan. Gräsmattor skulle sås och planteringar utföras. Bl.a. planterades grupper av björkar. En grusväg norr om kyrkan skulle tas bort medan en grusväg öster om kyrkan skulle förbättras. En plattgång söder om kyrkan skulle flyttas ut en meter och gräsmatta anläggas mellan gång och kyrkvägg. En plattlagd plan skulle också anläggas vid bårhuset. I ett brev till

³⁶ Förslag till reparation av gamla likboden/materialboden, odaterad med insorterad bland 1950-talets handlingar, Värmlandsarkiv.

³⁷ Protokoll kyrkorådet 9.9.1955, Värmlandsarkiv.

³⁸ Protokoll 21.10.1960, Värmlandsarkiv.

³⁹ Blomskogs referensgrupp.

dåvarande kyrkoherde F. Widegren konstaterade dock arkitekten, som besökt kyrkogården, att planen för renovering inte har blivit följd. Detta särskilt vad gällde plattbeläggning, och framförallt när det gällde att få kyrkan att omges av en grön gräsmatta.⁴⁰ Kanske hade arbetet stannat av, eftersom man bara några år senare planerade kvarter för gravsättning väster respektive öster om kyrkan.

1965 upprättade trädgårdsarkitekt Samuel Kaldén förslag till gravkvarter inom nyare delen av kyrkogården, direkt väster och öster om kyrkan. Detta område kallas i dag övre kyrkogården. Terrängen sluttade något från kyrkan ned mot väster. För att erhålla gravdjup utan bergsprängning föreslogs att gravområdet väster om kyrkan skulle fyllas upp i nivå med markhöjden vid kyrkan. Mittgången från kyrkan fick behålla sitt ursprungliga läge och bildade därför en försänkt gång med en björkallé. Mot norr, väster och söder skulle gravkvarteren släntas av mot befintliga trädtrader och avgränsas med oxbärshäckar. Gravkvarteren utformades som mindre häckomgärdade gravgårdar med tre gravrader i öppen gräsmatta. Genom varje gravgård skulle plattstigar leda. Mot den försänkta mittgången anlades trappor. Området omfattade 507 gravar, vilket beräknades räcka i omkring 40 år. Arkitekten tänkte sig en framtida kyrkogårdsutvidgning öster om kyrkan, genom en fortsättning av de gravrader som ritats in. Därför skulle endast en häck planteras som avgränsning i öster. Enligt förslaget utgjordes den befintliga trädkransen av lind och björk. De relativt nyplanterade björkarna utmed kyrkans södra sida, flyttades till mer fristående grupper norr om kyrkan. Som ersättning för björkarna planterades stamsyrener söder om kyrkan, vilka inte skulle skymma byggnaden. Öster om koret anlades gräsytor och några stora parkbuskar planterades. Huvudentrén i söder uppgavs vara omramad av stenmur, och för att få en bättre helhet lades en mur fram till det sydvästra kyrkogårdskränet. Planteringsförslaget anger också buskar av berberis, häggmispel, korallkornell, spirea, luktschersmin och rosor.

Trädgårdsarkitekt Samuel Kaldén tog fram detaljritningar på häckomgärdade serviceplatser och fasta bänkar. Han gav också anvisningar för gravarnas och gravvårdarnas utformning. Stenramar och gränshäckar fick inte förekomma. De gravvårdar som var belägna vid trädtrader, häckar eller buskrader fick vara högst 1.20 m höga och högst 0.70 m breda. För gravar belägna helt fritt i gräsytan skulle vårdarna vara 0.70-1.00 m höga och 0.45-0.60 m breda. Järn- eller träkors av motsvarande höjder fick gärna förekomma. Liggande hällar tyckte arkitekten var "diskreta och tilltalande monumentsformer, som kunna utnyttjas på vilken gravplats som helst inom kyrkogården". För urngravar lämpade sig bäst liggande hällar av storleken 0.80 x 0.50 m eller 0.50 x 0.30 m.⁴¹

Anläggningsarbetet utfördes sommaren **1967**, av Pedersens anläggningsfirma från Trollhättan.⁴² I september 1968 avsynades den färdigställda kyrkogårdsutvidgningen.⁴³

Omkring **år 1967** skedde troligen en renovering av minnesstenen och minneskorset vid gamla kyrkplatsen, efter anbud av Thorns stenhuggeri, Bengtsfors.⁴⁴

Under **1970-talet** och i samband med renoveringar, har gravramar tagits bort och grusgravar såtts igen på kyrkogården.⁴⁵

⁴⁰ Förslag till renovering, Edvard Jacobson 22.8.1962, Värmlandsarkiv.

⁴¹ Förslag till gravkvarter inom nyare delen av kyrkogården, Samuel Kaldén 10.9.1965, Värmlandsarkiv.

⁴² Brev ang. igångsättning av kyrkogårdsarbete, Pedersens anläggningsfirma 31.5.1967, Värmlandsarkiv.

⁴³ Protokoll vid syn av färdigställd kyrkogård, Samuel Kaldén 2.9.1968, Värmlandsarkiv.

⁴⁴ Anbud från Thorns stenhuggeri, Bengtsfors, 13.6.1967, Värmlandsarkiv.

⁴⁵ Begravningsplatser i Värmlands län 1988.

1977 togs förslag fram för tillbyggnad av ett förråd med ett manskapsrum.⁴⁶

1983 gavs landskapsarkitekt Gudrun Eldh i uppdrag att ta fram förslag till en utbyggnad av Blomskogs kyrkogård, som vid denna tid ansågs fullbelagd. Projekteringen var uppdelad i flera etapper och de första ritningarna upprättades 1984. Ett område med kistgravplatser planerades norr om kyrkan och anläggning av en minneslund planerades på gamla kyrkogården. En urlund planerades till en början norr om gamla kyrkogården, men integrerades senare i planerna för området norr om kyrkan. Ritningarna för området norr om kyrkan kom därför att revideras. I projekteringen ingick också en ny bevattningsanläggning.

Gudrun Eldh gjorde även en detaljritning av hur slänten mot tjärnen skulle utformas, delvis efter kyrkorådets idé. **Hösten 1984** ställde hela kyrkorådet upp och utförde själva stensättning och planteringsarbete. Mitt i slänten lades ett stort stenkors, 3,5 m långt, och runt om korset lades skifferplattor. I slänten planerades bergtall med inslag av spireabuskar. Vid stranden anlades en trappa och en sittplats.⁴⁷

Åren 1989-91 skedde en renovering liksom en utvidgning av Blomskogs kyrkogård efter Gudrun Eldhs reviderade ritningar.⁴⁸ En minneslund anlades på gamla kyrkogården och ett nytt område med en urlund, kallat nya kyrkogården, tillfogades norr och nordost om kyrkan. Gravsättning har hittills endast skett inom kvarter A och B. Renoveringen av den befintliga kyrkogården innebar bl.a. att vegetationen kompletterades. På övre kyrkogården anlades rabatter runt kyrkobyggnaden. På mellankyrkogården ordnades sittplatser omgivna av planteringar.

Utvidgningsområdet i norr gavs en friare gestaltning än övriga delar, med många olika sorters växter. Planteringsförslaget anger tretton trädsorter, sex barrträdsorter, nitton busksorter och femton perennsorter. Enligt efterbesiktningsprotokollet planerades att Gudrun Eldh skulle ta fram växtetiketter så att församlingsborna skulle lära sig mer om växter, enligt önskemål från kyrkorådet.⁴⁹ De befintliga björkraderna som utgjorde gränsen mellan den nya och gamla kyrkogården skulle stå kvar. Enligt beskrivningen var Eldhs huvudintention att rama in hela kyrkogården mot öster och norr med vintergrön vegetation, som cembratallar, och med blommande träd. En tät vegetation med friväxande buskar mot gravkvarteren var också en viktig del i växtförslaget. En skyddsvall mot norr och öster anlades för att markera kyrkogårdens gräns, och för att skapa vindskydd. Gångarna på nya kyrkogården belades med munksten. Servicestationerna skulle inramas av särskilda hägnader och gröna buskar.⁵⁰

Ritningen till utvidgningsområdet visar kvarter på båda sidor om ett huvudstråk som går i nordsydlig riktning. Gångstråket börjar vid kyrkan och leder fram till ett litet urngravskvarter och en urlund samt en centralt placerad sittplats med en damm, omgiven av planteringar. Gången har sin slutpunkt i en sittplats placerad längs områdets norra gräns. Platsen har en åttkantig form och omges av träd och lågväxande buskar. I mitten finns en plantering av perenner. Urlunden har bågformade gravrader avsedda för liggande gravvårdar. Ritningen visar ett mindre häckomgärdat urngravskvarter, avsett för stående gravvårdar, men det är inte anlagt. De övriga tre kistgravkvarteren som samlas kring huvudstråket, har snedställda

⁴⁶ Ritning daterad 19.10.1977, Värmlandsarkiv.

⁴⁷ Detaljskiss av slänt, Gudrun Eldh 15.8.1984, Värmlandsarkiv.

⁴⁸ Utvidgning ändrad situationsplan, Gudrun Eldh 26.2.1990, Planteringsplan rev. 6.9.1990, Värmlandsarkiv samt Gravkarta Blomskogs nya kyrkogård, Gudrun Eldh sept 1992, Kyrkogårdsförvaltningen.

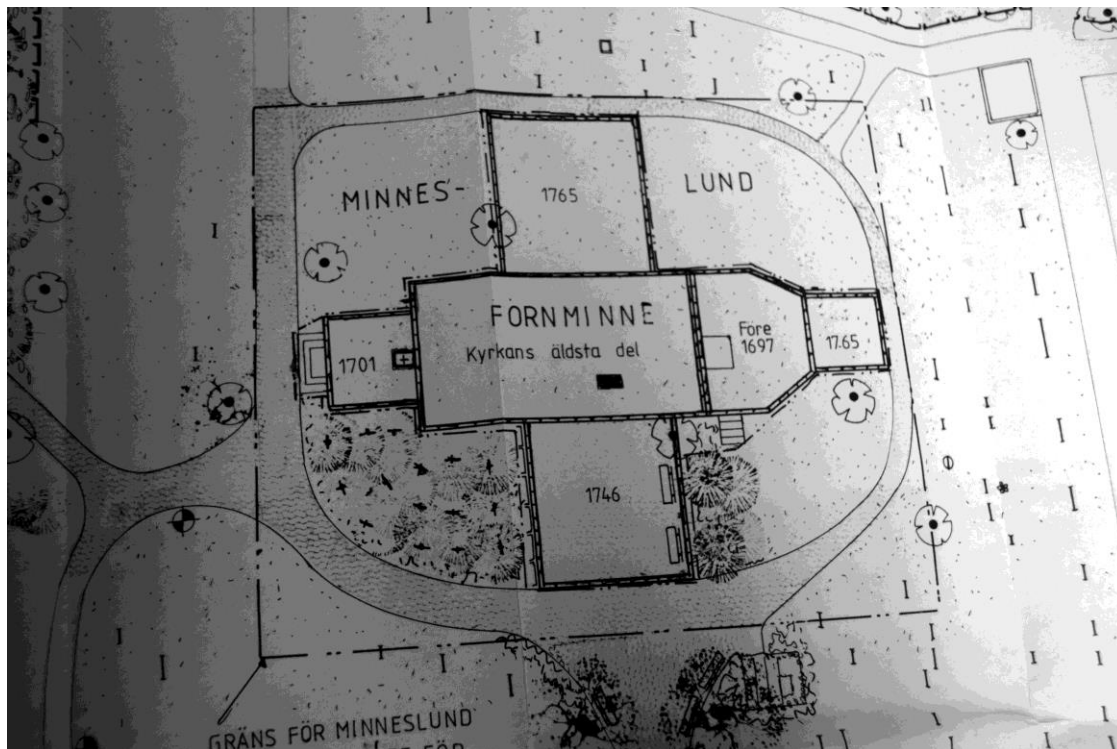
⁴⁹ Efterbesiktningsprotokoll, Gudrun Eldh 11.6.1991, Värmlandsarkiv.

⁵⁰ Beskrivning, Gudrun Eldh 5.1.1985, Värmlandsarkiv.

gravrader. På ritningen har gravraderna rygghäckar, men det saknas i dag. Gravraderna avslutas i var ände med inramade buskplanteringar. Kvarteret i nordost har på ritningen svagt bågformade gravrader.

I november **1991** invigdes den s.k. *Emigrantstenen*, tillkommen på initiativ av Blomskogs hembygdsförening. Minnesstenens inskription lyder; "Till minne av de 662 Blomskogsbor som åren 1869-1935 utvandrade till Amerika. Stenen invigdes nov. 1991 Blomskogs Hembygdsförening". Stenen skänktes av Gerhard Andersson i Ekeby, och utgör andra halvan av minnesstenen som ligger i minneslunden på den gamla kyrkplatsen.⁵¹

Minneslunden invigdes **1991**. Landskapsarkitekt Gudrun Eldh anger i en beskrivning att utformningen av en ny urnlund, respektive minneslund, hade skett i samråd med kyrkorådet. En grundtanke i planeringen var att "tillvarata och vårda den gamla gravkulturen". Minneslunden anlades vid och runt om den gamla kyrkans markerade grund. I gestaltningen ingick även flera gamla renoverade smideskors som tidigare förvarats i ett förråd. Smideskorsen var tänkt att hedra bygdens gamla familjer.⁵² På platsen för den södra korsarmen ordnades en smyckningsplats med markbeläggning av sten. Här placerades också en stor natursten, vilken skänktes av Gerhard Andersson i Ekeby. Stenen är speciell, då naturligt ljusa strimor i ytan bildar en korsform. Planteringen runt om utgjordes av buskar och lågväxande perenner. Nedgrävning av aska sker inte inom fornminnesområdets gränser, utan i ett kvarter nordväst om smyckningsplatsen. Smideskorsen har dokumenterats av Pelle Norelius och presenteras i skriften *De smidda gravkorsen vid gamla kyrkplatsen i Blomskog*, utgiven av Blomskogs hembygdsförening 1994. I samband med arbetet inför föreliggande bevarandeplan, var dock smideskorsen undanställda.

Översikt Blomskogs minneslund, utsnitt ur landskapsarkitekt Gudrun Eldhs situationsplan upprättad 15.11.1984. Avfotograferad ritning Värmlandsarkiv.

⁵¹ Blomskogs referensgrupp.

⁵² Brev till Länsstyrelsen, om minneslundens gestaltning Gudrun Eldh 5.1.1985, Värmlandsarkiv.

1995 beslutade Länsstyrelsen att lämna ett bidrag till renoveringsåtgärder för två gjutjärnsvårdar på Blomskogs kyrkogård. (Se avsnittet *Mycket värdefulla gravvårdar*, gravplats 4 Ga 18 16-17). Bidraget förutsatte att gravvårdarna också framgent skulle ägnas löpande underhåll, utfört på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.⁵³

2008 gavs tillstånd av Länsstyrelsen att renovera ca 10 m av den äldre kyrkogårdsmuren mot söder, samt att lägga om vissa skifferplattgångar.⁵⁴

2009 gavs tillstånd av Länsstyrelsen att riva befintlig driftsbyggnad för att bygga en ny driftsbyggnad.⁵⁵ Byggnaden ritades av dåvarande stiftsingenjör Krister Eriksson.

2014 utförde Tord Näslund, Hushållningssällskapet, en besiktning av utvalda områden då kyrkogårdsförvaltningen upplevde vissa problem beträffande vegetationen. Näslund upprättade ett utlåtande med föreslagna åtgärder. Bland annat innebar det att nya kyrkogårdens nordvästra respektive östra del, där gravsättningen inte var aktuell under de närmsta fyrtio åren, skulle skötas mer extensivt, med en mer varierad yta med inslag av blommande örter. Vissa förväxta buskar, som exempelvis bergtall, skulle tas bort och ersättas med lågväxande tall. Vissa planteringsytor i anslutning till planerade gravrader skulle också tas bort.⁵⁶

2016 röjdes slänten vid Blomskogstjärnet för att skapa utblick mot vattnet. De tallar som planterats under 1980-talet togs bort liksom en trappa.⁵⁷

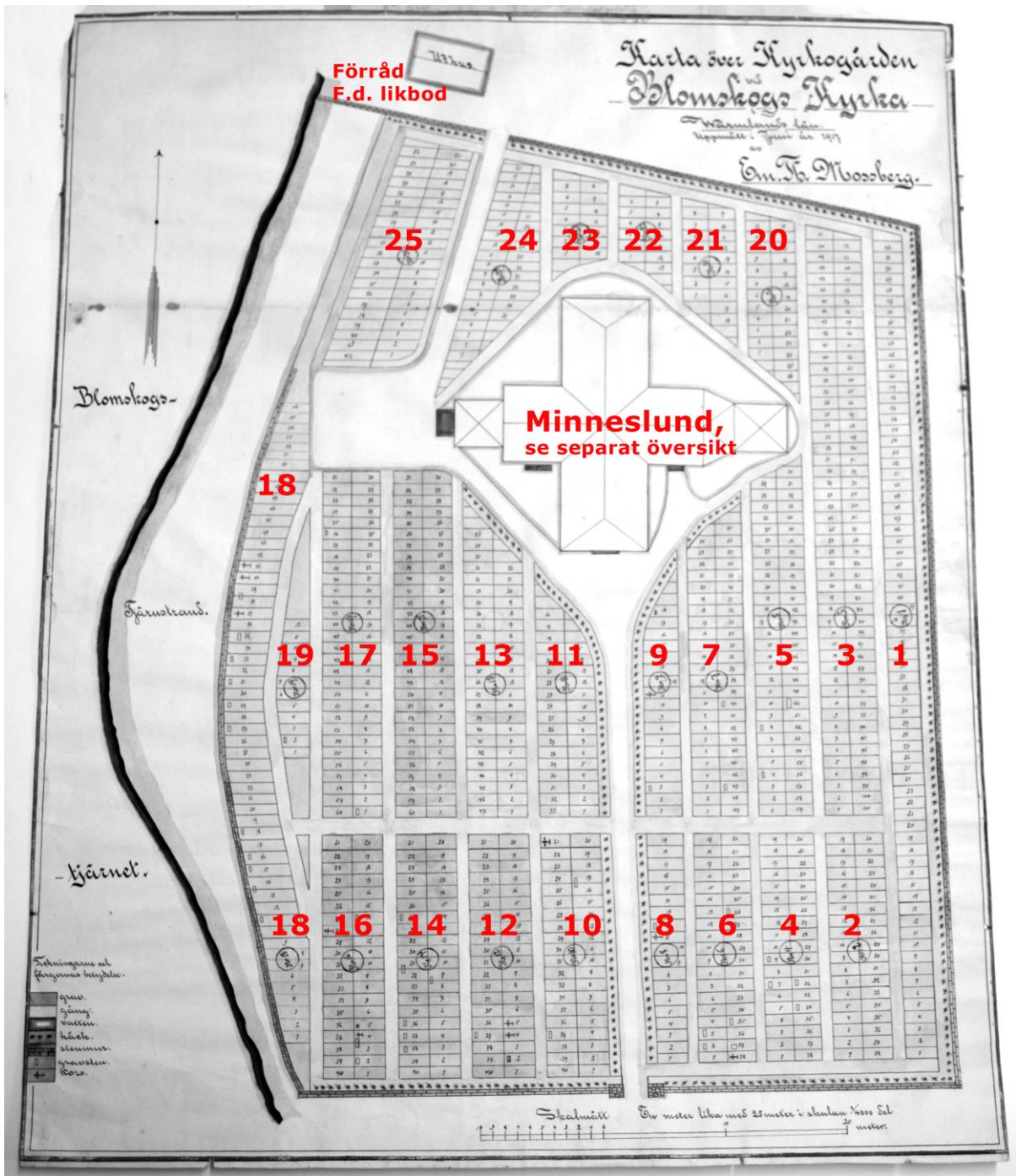
⁵³ Länsstyrelsens beslut 18.12.1995, Värmlands Museum.

⁵⁴ Länsstyrelsens beslut 13.5.2008, Värmlands Museum.

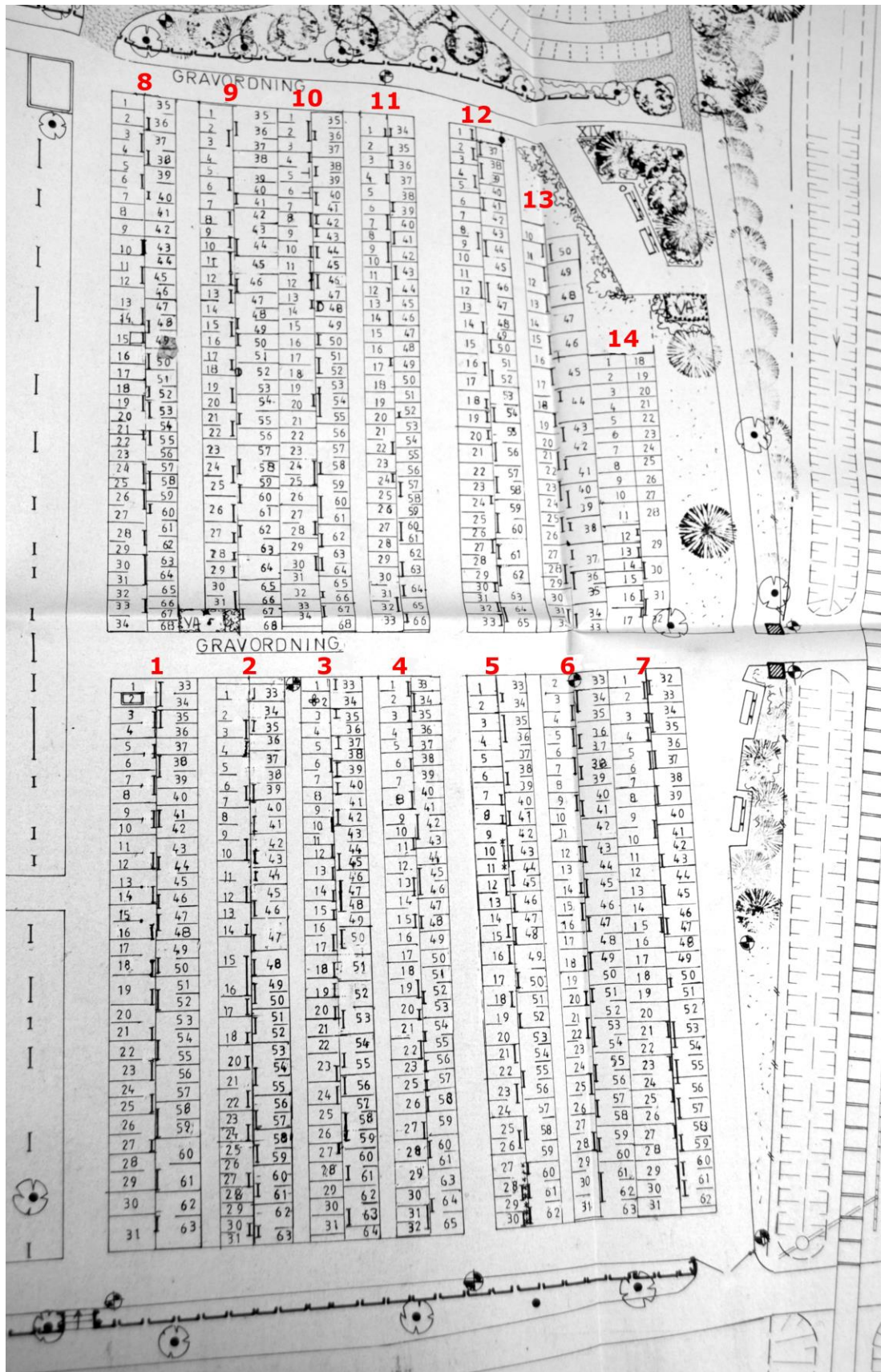
⁵⁵ Länsstyrelsens beslut 6.11.2009, Värmlands Museum.

⁵⁶ Besiktning av Blomskogs kyrkogård, Tord Näslund Hushållningssällskapet Värmland 2014.06.03, Nordmarkens pastorats kyrkogårdsförvaltning.

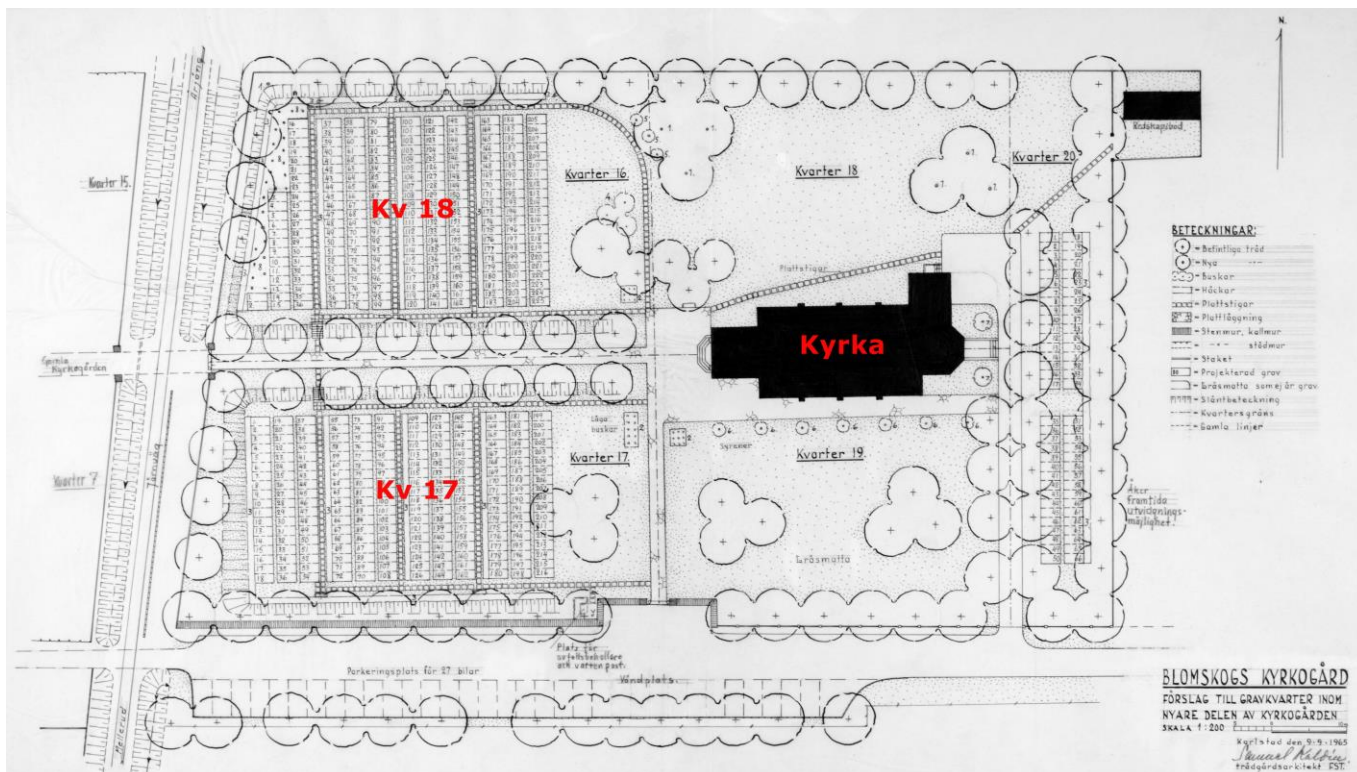
⁵⁷ Blomskogs referensgrupp.

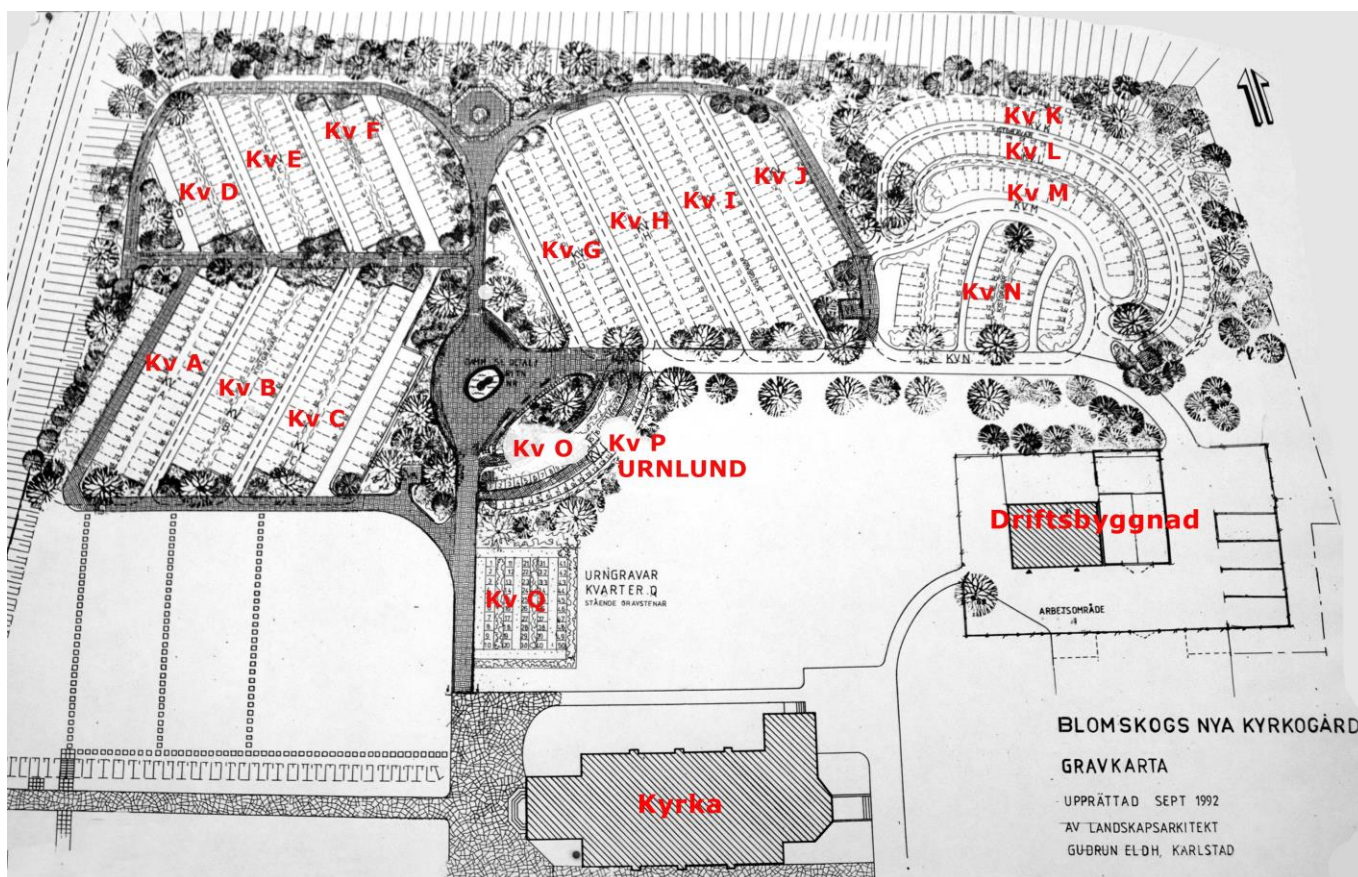
Översikt Blomskogs gamla kyrkogård, baserad på gravkarta upprättad av Em. Tb. Mossberg juni 1917. På platsen för den nedbrunna kyrkan finns i dag en minneslund. Markeringar i rött är gjorda i efterhand av Carina Libeck. Avfotograferad ritning, Värmlandsarkiv.

Översikt Blomskogs mellankyrkogård (1931 års utvidgning), baserad på gravkarta upprättad av Gudrun Eldh 30.7.1984. Markeringar i rött är gjorda i efterhand av Carina Libeck. Avfotograferad och beskuren ritning, Värmlandsarkiv.

Översikt Blomskogs övre kyrkogård, baserad på förslag till gravkvarter upprättat av Samuel Kaldén 9.9.1965. Markeringar i rött är gjorda i efterhand av Carina Libeck. Avfotograferad och beskuren ritning, Värmlands Museum.

Översikt Blomskogs nya kyrkogård, baserad på gravkarta upprättad av Gudrun Eldh sept 1992. Markeringar i rött är gjorda i efterhand av Carina Libeck. Avfotograferad ritning, kyrkogårdsförvaltningen i Blomskog.

KYRKOGRÅDEN I DAG

Blomskogs kyrkogård har en i det närmaste rektangulär form, med lutning från det högst belägna området vid kyrkan i öster, ned mot gamla kyrkogården och Blomskogstjärnet i väster. Kyrkogårdens äldre och yngre delar åtskiljs av den nordsydligt gående järnvägen. Marken närmast kyrkan används inte för begravingar och har parkkaraktär. Gravmarken på 1965 års område väster om kyrkan har fyllts upp och ligger högre än mittgången och omgivande partier. Den äldsta delen vid tjärnen är lätt välvd och invid platsen för den gamla kyrkobyggnaden ligger minneslunden. Den nya delen i norr är anlagd på plan mark. Begravningsplatsen gränsar till väg och gården i söder, Blomskogstjärnet i väster, gården i norr och parkeringsplats i öster.

Nordost om kyrkan finns en driftsbyggnad från 2009. Norr om gamla kyrkogården står ett pumphus och ett timrat förråd, vilket är den f.d. likboden. Bårum finns under kyrkans sakristia.

KVARTER

På gamla kyrkogården finns kvarter 1-25. På mellankyrkogården finns kvarter 1-14. På den övre kyrkogården finns kvarter 17-18. På nya kyrkogården heter kvarteren A-Q.

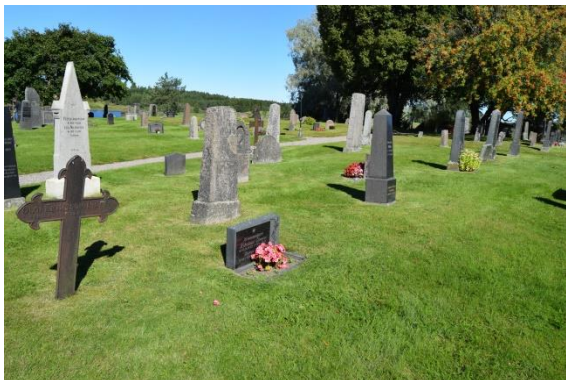
GAMLA KYRKOGRÅDEN, kv 1-25

Området avgränsas av stödmur i norr och söder. I väster mot vattnet är en del av den gamla muren synlig. Slätten utanför är fylld med naturliga stenblock. I slätten finns även 1980-talets gestaltning i form av ett stort stenkors med stensättning runt om. Inne på gamla kyrkogården finns ett fåtal träd. I anslutning till minneslunden och den gamla kyrkplatsen finns två stora lindar, två pilträd samt någon enstaka rönn, björk samt lönn. Längs stranden växer björkar och något enstaka barrträd. Längs norra gränsen finns björkar och berberisbuskar. På området finns inga kvartershäckar, vilket bidrar till en öppen karaktär.

På området finns grusgångar. Någon tydlig avgränsning mellan gamla kyrkogården och mellankyrkogården finns inte, så de båda områdena ansluter väl till varandra. Karaktären skiljer sig dock åt genom att 1931 års område helt domineras av lägre stenar.

Kvarteren på gamla kyrkogården utgörs av långa gravrader anlagda i nordsydlig riktning. Gravvårdarna står i gemensam gräsmatta och varierar i form och storlek. Många gravvårdar härrör dock från 1800-talets slut och 1900-talets början och utgörs av höga smala stenar. Påfallande många gravvårdar har koppling till släkterna Brask respektive Mossberg.⁵⁸ Blomskogs äldsta gravvård, är en medeltida stavkorshäll, som numera förvaras i kyrkans vapenhus. När den påträffades tjänade den som trappsteg vid gamla kyrkan. Bland de äldsta gravvårdarna finns också ett antal smideskors från 1700-talet, som varit placerade i minneslunden. Vid inventeringstillfället var de dock undanställda. Den äldsta kvarstående stenvården finns strax söder om den gamla kyrkogården. Den är formad som en låg stenstolpe och bär årtalet 1814. Längs kyrkogårdens nordvästra gräns finns även ett lapidarium med ett antal gravstenar från 1800-talets början. Här står även några gjutjärnskors samt två sköldliknande gjutjärnsvårdar från 1800-talets mitt. Totalt finns tolv gjutjärnsvårdar på gamla kyrkogården. Likaså finns fem bevarade grusgravar. En av dem omges av ett gjutjärnsstaket. En annan omgärdas av stenstolpar och kätting. Ytterligare en gravplats har bevarad stenram, men har såtts igen med gräs. Av intresse är även enstaka förekommande gravvårdar i kalksten, täljsten och gjuten betong. Kvarter 25 avviker något då det har tagits i bruk för urngravar i senare tid. Här finns således en grupp modernare gravvårdar.

⁵⁸ Läs mer om dessa släkter på: www.mossberg.se, www.kalvlund.se.

Minneslund från 1991, är belägen vid och runt om den gamla kyrkogrunden på gamla kyrkogården. Grunden ingår i minneslundens gestaltning och är markerad med kantsten, och ytan innanför är belagd med grus. Här står 1929 års minnessten över den gamla kyrkan och texten lyder; *"På denna plats stod Blomskogs kyrka från omkring år 1600 till 1923. Herrens ord förbliver evinnerligen"*. Den forna ingången i väster markeras av en tornspira av smide, placerad i en stensockel, där flöjeln är försedd med inskriptionen "NSS 1780". Initialerna är troligen kyrkherden Nils Sörströms (1712-1781). När spiran sattes upp hade han tjänstgjort i 41 år och hade endast ett år kvar att leva. Från minneslundens ges en vid utsikt mot kyrkan i öster samt mot Blomskogstjärnet i väster.

Minneslundens smyckningsplats är ordnad i den forna kyrkans södra korsarm. Marken är belagd med marksten och i denna yta finns en stor natursten med ett naturligt mönster av en korsform. Platsen omges av lummig grönska från de två stora lindarna och omgivande busk- och perennplanteringar. Vid smyckningsplatsen står två lösa parksoffor placerade och en informationsskylt. I gestaltningen av minneslundens ingår ett antal utplacerade (för tillfället undanställda) smideskors från 1700-talet, vilka är tänkta att hedra bygdens gamla familjer. Minneslundens jordningsområde ligger utanför fornminnets område, nordväst om kyrkogrunden. Den gamla kyrkplatsen används också för friluftsgudstjänster.

MELLANKYRKOGRÅRDEN, kv 1-14, utgörs av 1931 års utvidgning, belägen mellan järnvägen och gamla kyrkogården. Mellankyrkogården är anlagd på något lägre mark än gamla kyrkogården. Någon tydlig avgränsning mellan de båda områdena finns inte, så visuellt ansluter de väl till varandra. Området omgärdas av stödmur i norr och söder. Längs norra sidan finns några lövträd, däribland lind och björk. Utanför kyrkogården i söder finns en rad rönnar planterade, vilka bidrar till en viss inramning. Som yttre avgränsning mot järnvägen i öster finns en oxbärshäck. Innanför entrén finns ett stort oxelträd, i övrigt finns inga träd planterade inne på området. Kvartershäckar saknas, vilket bidrar till en öppen karaktär.

En mittgång av skiffer leder genom området i östvästlig riktning. Ett fåtal grusgångar finns bevarade. Kvarteren utgörs av långa gravrader anlagda i nordsydlig riktning. Gravvårdarna står i gemensam gräsmatta och härrör i stort från 1930-1950-talet. De håller en låg höjd, och utgörs av både smala och breda stenar. Området har nyttjats för både allmänna gravplatser och familjegravar. Här finns endast en bevarad grusgrav som omgärdas av stenram. I vissa gravrader kan man följa gravsättning i de allmänna linjerna. Dessa gravvårdar är resta över enskilda och är i regel små enkla stenar och liggande hållar.

Särskilt anlagda sittplatser finns på två ställen längs östra sidan. I anslutning till entrén finns en sittplats omgiven av spireabuskar. Markytan är grusad och här står en lös bänk placerad. En sittplats finns också i områdets nordöstra hörn, omgiven av buskar som häggmispel, vit ölandstok och spirea. Marken är belagd med sten och även här står en lös bänk placerad.

ÖVRE KYRKOGRÅDEN, kv 17 och 18, utgörs av 1965 års utvidgning invid nuvarande kyrka. I öster avgränsar en oxbärshäck mot parkeringen. I sydost avgränsar stenstolpar och kätting och i sydväst avgränsar en stödmur. Längs södra sidan finns också en trädkrans av poppel. När marken fylldes upp i sydväst, sattes en betongtrumma som skydd kring trädstammarna. Mot järnvägen i väster avgränsar en måbärshäck. I norr ansluter nya kyrkogården och på vissa ställen avgränsar buskplanteringar. Området närmast kyrkan i norr och söder, nyttjas inte som begravningsplats utan har parkkaraktär. En gångväg öster om kyrkan kantas av björkar, och björkar finns även norr om kyrkan. Nordväst om kyrkan står en hög ädelgran. Vid kyrkobyggnadens hörn finns särskilda planteringar med tujor, buskar och perenner. Prydnadsbuskar förekommer också invid södra huvudgången till kyrkan. Gångarna i området är lagda med skiffer och i gravkvarteren förekommer plattgångar. Vid kyrkogårdens huvudentré i söder ligger den s.k. *Emigrantstenen* med en syrenbuske som bakgrund. Inskriptionen lyder; " *Till minne av de 662 Blomskogsbor som åren 1869-1935 utvandrade till Amerika. Stenen invigdes nov. 1991 Blomskogs Hembygdsförening*".

De båda gravkvarteren är anlagda på uppfylld mark väster om kyrkobyggnaden. En mittgång av skiffer delar området och ligger på en lägre nivå omgiven av grässlänter. Från vardera kvarteret finns förbindelsetrappor till mittgången. Förutom trädraden av poppel i söder och en enstaka björk vid entrén mot järnvägen, förekommer inga träd i kvarteren. Varje kvarter är indelat i olika avdelningar genom kvartershäckar av oxbär. I varje avdelning har en gravrad bakgrund av rygghäck, medan övriga rader står fritt i gemensam gräsyta. Gravvårdarna är tillkomna efter 1965 fram till i dag och är alla vända mot kyrkan i öster. Prydnadsbuskar förekommer vid servicestationerna liksom vid trapporna till mittgången.

NYA KYRKOGRÅRDEN, kv A-Q, utgörs av 1991 års utvidgningsområde norr och nordväst om kyrkan. Området avgränsas genom en markvall i norr och öster, samt av en tät vegetationsskärm bestående av träd och friväxande buskar av olika sorter. Solitära träd förekommer, och bland dem har några pelarpopplar mitt på området växt sig höga. Gångarna på nya kyrkogården är belagda med munksten. Ett centralt gångstråk börjar vid kyrkan och fortsätter rakt norrut. Längs gången finns en liten urlund samt en centralt placerad sittplats med en damm, omgivna av planteringar. Urlunden har bågformade gravrader, avsedda för liggande gravvårdar. Gravraderna har bakgrund av busk- och perennplanteringar.

Den centrala gången har sin slutpunkt i en sittplats placerad vid områdets norra gräns. Platsen har en åttkantig form och omges av en låg mur, träd och lågväxande buskar. I mitten finns en plantering av sommarblommor.

I dag har endast en liten del av kistgravsområdet väster om det centrala gångstråket tagits i bruk, kvarter A och B. Gravraderna är snedställda och gravvårdarna står vända från varandra i en gemensam gräsyta. Rygghäckar saknas i dag, men gravraderna avslutas i var ände av inramade buskplanteringar.

Den nordvästra delen, liksom den östra delen av nya kyrkogården, utgörs av stora vida gräsytor med omgivande träd- och buskplanteringar. Gravmarken beräknas inte tas i bruk de närmsta fyrtio åren.

INSKRPTIONER OCH TITLAR

Blomskogs huvudsakliga näringar har varit jord- och skogsbruk. Titeln *Hemmansägaren* är därmed mycket vanlig och anges i regel tillsammans med gårdsnamnet. Här kan också titeln *Lantbrukaren* nämnas. En person som verkade inom skogsnäringen och massaindustrin var "*Bruksägaren och Kommendören Kapten*" Bror Andreas de Verdier (1853-1937). Han var bl.a. delägare och disponent för Gustafsfors fabrikers AB. Gravvården över Anders Brask (1775-1814) är försedd med titeln *Bruksinsp. (Bruksinspektör)*. Vid sin död var han noterad som inspektör i Gilldalen, Blomskog. Flera andra gravvårdar vittnar om skogsnäringens betydelse, med titlar som; *Kronojägare, Skogvaktaren, Skogsförvaltaren, Länsskogvaktare och Stiftsskogvaktaren*. Flera titlar har koppling till olika hantverk i bygden; *Smidesmästaren, Kopparslagare, Skräddaremästaren, Snickaren, Målarmästare och Målaren*. Här påträffas även titlar med koppling till industri; *Montören, Ingeniör, Civilingenjör och Verkmästare*. Handeln representeras av titlarna *Köpman, Handlanden och Lant-handlaren*. Det offentliga företräds av titlar som *Nämndemannen, Komm.ord-föranden, Riksdagsmannen samt "Länsarbetsdirektören R.N.O."*. Det sistnämnda är förkortning för *Riddare av Nordstjärneorden*. Skolväsendet representeras av titlar som *Folkskolläraren, Lärarinnan, Lektor och Rektor*. Sjukvården representeras av titeln *Doktor*. Några vårdar har koppling till församlingen; *Kyrko-vården, Kyrkovaktaren, Kyrkoherden och Klockaren*. En annan titel inom religiös verksamhet är *Predikanten*. Det militära representeras av flera vårdar med titeln *Fanjunkaren*. På kyrkogården vilar även en *Sergeant*. En annan intressant gravvård har titeln *Arkitekten*, och är rest över en känd sådan, Osvald Almqvist (1884-1950), stilbildande inom funktionalismen.

Vid kvinnornas namn förekommer i regel endast inskriptioner som *Hustrun, Dottern, Änkan/Enkan* eller som i ett fall "*Vår kära moder änkan*". Titeln *Trotjänarinnan* påträffas på en gravvård, och syftar på en kvinna som arbetat under lång tid i samma hushåll. Ibland finns inskriptioner som visar släktförhållanden, exempelvis *Syskonen, Systrarna* eller *Bröderna*. Det finns också ett exempel på en sten med den anonyma inskriptionen "*Far Mor*". Enligt uppgift är det torparen Albin Andersson (1844-1927) på Udden, Livlund, och hustrun Elisabet Kylin (1849-1934) som vilar där. Några vårdar har inskriptioner som berättar vem som har rest vårdens. I dessa fall är det vänner, barn eller församlingen som hedrat den avlidne.

På gravvårdarna förekommer bibelhänvisningar och psalmverser. En del texter är korta sentenser eller skrivna som en sista hälsning; "*Sov i frid*", "*Älskad Saknad*", "*Älskad Begråten*", "*Känn ingen oro tappa inte modet*". Många vårdar har ett tydligt religiöst budskap; "*Hon finner frid i tron till uppståndelse*", "*För mig är livet Kristus och döden en vinning*", "*Jag vet att min förlossare lever*", "*Herren gav och herren tog*", "*Herren är min herde*", "*Herren är vårt eviga arv*", "*Gud är Kärlek*", "*Ur sömnen snart dig Jesus väcker, Och evig salighet dig räcker, Det kors du här på jorden bar, Dig till förbättring givet var*".

På några gjutjärnskors från 1800-talets mitt, finns finstämda ord; "*Om morgonen slår blomman ut men wisnar före dagens slut och hennes like worden är människan på jorden*", "*När morgonsol i öster ler och qwells sol går i väster ner min ande längtar mer och mer dit upp dit upp till dig och min ande fröidar sig i gud i minom frälsare*", "*Jag fann ej det jag sökte här med all min svett och möda. Jag fann att denna mark ej bär den goda hoppets gröda. Fast rikt af tårar vattnad worden. Hon dock ej gått i ax på jorden*". Ett av korsen är rest över en ung person, "*Minne af elefven vid Chalmerska Institutet Aron Pehrsson från Engebäck*" (1831-1857) På baksidan av korset står; "*Af den dolda masken tård. Blomman wissnar lätt på kinden. Och fast ei till mognad närd. Skakas frukten ned af vinden. Ungdom! På dig sielf ei bygg: tro på Gud. Så är du trygg*".

VEGETATION

På den gamla kyrkogården fanns vid sekelskiftet 1900 en trädkrans, men därefter tycks trädplanteringen ha varit sparsam. I närheten av minneslunden och den gamla kyrkogården finns träd som lind, pil, rönn, lönn och björk. Kvartershäckar saknas på gamla kyrkogården. Mellankyrkogården från 1931 har en oxel i anslutning till entrén i öster, och lövträd som lind och björk avgränsar längs norra sidan. Utanför mellankyrkogården i söder står en rad rönnar. Kvartershäckar saknas även på detta område, men prydnadsbuskar omger två sittplatser i öster. Mot järnvägen i öster avgränsar en oxbärshäck.

Den övre kyrkogården har en trädkrans av poppel mot söder. Norr och öster om kyrkan finns björkar. Avgränsningshäckar mot väster och öster utgörs av måbär respektive oxbär. Kvartershäckarna i gravkvarteren utgörs likaså av oxbär. Området närmast kyrkan är anlagt som parkmark med planteringar av tuja och buskar i kyrkans hörn. Prydnadsbuskar som spirea och ölandstok förekommer också längs gångar och vid trappor.

Den nya kyrkogården har mer varierad vegetation med många olika sorters träd och friväxande buskar. Den nordvästra delen, liksom den östra delen, präglas i dag av stora vida gräsytor, då dessa delar inte är tagna i bruk för gravsättning ännu. Solitära träd förekommer i området.

OMGÄRDNING OCH ENTRÉER

Den gamla kyrkogården omgärdas av stödmur mot norr och söder. I väster är muren knappt synlig. Huvudentrén finns i söder och utgörs av två breda portstolpar försedda med en smidesgrind. I nordväst finns en entré i form av en öppning i muren, i anslutning till förrådet/ f.d. bårhuset. En äldre smidesgrind förvaras i förrådet, den f.d. likboden.

Mellankyrkogården omges av stödmur i norr och söder. Huvudentré finns vid järnvägsspåret i öster. Portstolparna är murade och avtäckta med stenhugar. Entrén är försedd med en smidesgrind och i ena portstolpen finns anläggningsåret 1931 inristat. På andra sidan järnvägen mot öster finns ytterligare ett par murade portstolpar försedda med smidesgrindar. Portstolparna har belysning med armaturer i klassisk gaslyktmodell. I södra muren finns också en ingång, vilken utgörs av en kort trappa genom muren.

Den övre kyrkogården omgärdas av stödmur i sydväst och av stenstolpar och kätting i sydväst. Huvudentré finns sydväst om kyrkan och här är ett parti av muren något indragen. Portstolparna är murade och avtäckta med stenhugar och stora stenklott. Här finns en smidesgrind. En sidoentré finns även sydost om kyrkan. Här står två höga stenstolpar med en smidesgrind.

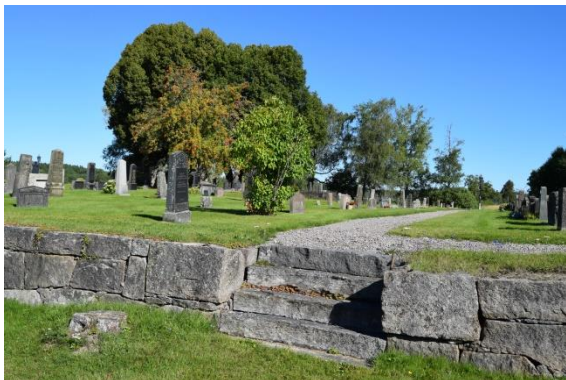
Den nya kyrkogården nås via gångvägar inne på kyrkogårdsområdet. Här utgör sittplatsen med en damm, längs det centrala huvudstråket, en viktig gestaltad plats som leder vidare in i området.

Gamla kyrkogårdens huvudentré i söder.

Mellankyrkogårdens huvudentré i öster.

Mellankyrkogårdens ingång i söder.

Övre kyrkogårdens huvudentré i söder.

Driftsbyggnaden från 2009.

Övre kyrkogårdens sidoentré i sydost.

Förrådet, den f.d. likboden i nordväst.

Vy mot den f.d. prästgården sydost om kyrkan.

BYGGNADER

Kyrkan är uppförd efter ritningar av arkitekt Bror Almquist 1928-29. Den uppfördes som en långhuskyrka med västtorn i en historiserande blandstil. Kyrkan är uppförd i tegel med vitputsade fasader. Sadeltaket är belagt med rektangulärt småskiffer.

Driftsbyggnaden från 2009 inrymmer garage, personalutrymmen och RWC. Byggnadens fasader är klädda med faluröd panel och sadeltaket är belagt med pannplåt.

Förrådet, den f.d. likboden, är av okänd ålder men bedöms härröra från 1800-talet. Byggnaden har inrymt avträde och genomgick en ombyggnad och renovering under 1950-talet. Byggnaden är timrad och fasaderna är klädda med faluröd träpanel. Taket är belagt med tegel.

Den f.d. prästgården, som numera är i privat ägo, uppfördes 1785 och påbyggdes med en andra våning år 1880.⁵⁹ Den timrade byggnaden har faluröd träpanel och sadeltaket är belagt med tegel.

ÖVRIGT

Kyrkogården har en äldre belysning i form av lyktstolpar med globarmatur i klarglas samt en yngre belysning i form av lyktstolpar med armaturer i klassisk gaslyktemodell.

SAMMANFATTNING AV BLOMSKOGS KYRKOGRÅRDS KARAKTÄRSDRAG

Blomskogs kyrka från 1929 ligger på det högst belägna området i öster, och kyrkogården sträcker sig fram till Blomskogstjärnet i väster och platsen för den gamla kyrkan. Järnvägen avskiljer de äldre kyrkogårdsdelarna från den övre kyrkogården som omger kyrkan. Norr och nordost om kyrkan ligger den nya kyrkogården.

Gamla kyrkogården omges av stödmur i norr och söder. Tjärnen ligger i väster och i öster ansluter mellankyrkogården från 1931. De båda äldre delarna ansluter väl till varandra, då tydlig avgränsning saknas. Vegetationen är här sparsam, vilken den tycks ha varit ända sedan mellankyrkogården anlades. Kvartershäckar saknas på båda områdena vilket bidrar till en öppen karaktär. Vid gamla kyrkplatsen och minneslunden förekommer enstaka träd som lind, rönn, pil, lönn och björk. De stora träden skänker här skugga, rumslighet och en lummig karaktär. Längs den norra gränsen fram till järnvägen, förekommer också björk och lind. I öster avgränsar en oxbärshäck mot järnvägen. Vid entrén står ett stort oxelträd som skänker viss rumslighet. Längs östra sidan finns även två sittplatser omgivna av planteringar som ger grönska. Sittplatserna utgör betydelsefulla meditationsplatser i området. På gamla kyrkogården finns grusgångar och på mellankyrkogården finns också en central mittgång av skiffer. Gravraderna är anlagda i nordsydlig riktning.

Gravvårdarna på gamla kyrkogården varierar i storlek och form, men många är högresta stenar från 1800-talets slut och 1900-talets början. Den äldsta kvarstående stenen har formen av en låg stenstolpe och är rest över Nils Brask år 1814. I ett lapidarium står ett antal gravstenar från 1800-talets början, några gjutjärnskors samt två sköldliknande gjutjärnsvårdar från 1800-talets mitt. Totalt finns tolv gjutjärnsvårdar på gamla kyrkogården. På gamla kyrkogården finns fem bevarade grusgravar. En av dem omges av ett gjutjärnstaket. En annan omgärdas av stenstolpar och kätting. Ytterligare en gravplats har bevarad stenram, men har såtts igen med gräs.

⁵⁹ Blomskogs referensgrupp.

Av intresse är även enstaka förekommande gravvårdar i kalksten, täljsten och gjuten betong. Bland de äldsta gravvårdarna finns också ett antal smideskors från 1700-talet, som varit placerade i minneslunden. Vid inventeringstillfället var de dock undanställda.

Mellankyrkogården har nyttjats för både familjegravar och allmänna gravar. I vissa gravrader påträffas allmänna gravplatser med mindre och enklare gravstenar och hållar, resta över enskilda. Grusgravar och ramar har tagits bort från de äldre områdena och här finns endast en bevarad grusgrav.

Den övre kyrkogården omger kyrkan, och marken närmast kyrkobyggnaden har parkkaraktär. Mot söder finns en trädkrans av poppel. Öster och norr om kyrkan finns björkar. De båda gravkvarteren från 1965 utgörs av uppfylld mark väster om kyrkan. Varje kvarter är indelat i olika avdelningar genom kvartershäckar av oxbär. I varje avdelning har en gravrad bakgrund av rygghäck, medan övriga rader står fritt i gemensam gräsyta. En central gång av skiffer ligger försänkt mellan kvarteren och skiffergångar ligger även omkring kyrkan. Gravvårdarna härrör från tiden efter 1965 och är alla vända mot kyrkan i öster.

Nya kyrkogården har, genom en mer varierad vegetation, en annan karaktär än övriga delar. Området omges av en tät vegetationskärm med träd och friväxande buskar. Även solitära träd förekommer. Gångarna på nya kyrkogården är belagda med munksten. Ett centralt gångstråk börjar vid kyrkan och fortsätter rakt norrut. Längs gången finns en liten urlund samt en centralt placerad sittplats med en damm, omgivna av planteringar. Urlunden har bågformade gravrader. Endast en liten del av området har tagits i bruk i sydväst. Den nordvästra liksom den östra delen präglas av stora vida gräsytor med omgivande träd- och buskplanteringar.

LAGSKYDD

Begravningsplatsen är tillkommen före 1940 och skyddas därmed av kulturmiljölagens 4 kapitel 13 § som säger "I fråga om en begravningsplats som anlagts före utgången av år 1939 krävs tillstånd av länsstyrelsen för att väsentligt ändra begravningsplatsen". Tillstånd krävs alltid för utvidgning och för uppförande eller väsentlig ändring av byggnader, murar, portaler eller andra fasta anordningar. Detta skydd omfattar även de delar av kyrkogården som är tillkomna efter 1939. Vid frågor kring förändringar och tillstånd kontakta gärna Länsstyrelsen i Värmlands län.

ATT SÄRSKILT TÄNKA PÅ I FÖRVALTNING OCH ANVÄNDNING AV BLOMSKOGS KYRKOGRÅRD

Viktigt för helheten

- Stenmuren är ett viktigt arkitektoniskt element och avgränsar delar av kyrkogården både fysiskt och symboliskt från omgivningen. Stenmuren ska bevaras.
- Kyrkogårdens ingångar med grindar av järn. Grindar ska bevaras och vårdas med traditionella material och metoder.
- Kyrkogårdens gångar bör ha bevarad sträckning och beläggning.
- Gångar av skiffer bör bevaras. De har ett stort miljöskapande värde.
- Viktiga platser i anläggningen är särskilt anlagda sittplatser för kontemplation. Sittplatserna bör bevaras.
- Servicestationer ska vara noga planerade och anlagda så att de inte inkräktar på gravplatser.
- Kyrkogårdens grusgravar/ramgravar är att betrakta som värdefulla. Vid återupplåtelse bör gravplatsen ha bevarad stenram och grusbeläggning, eller återläggas med grus.
- Mycket värdefulla gravvårdar, som är i församlingens ägo, ska inte avlägsnas från befintlig plats, ändras eller återupplåtas.
- Värdefulla gravvårdar, som är i församlingens ägo, bör bevaras och bör inte avlägsnas från befintlig plats. När en gravanordning som klassats som värdefull är/blir återlämnad kan gravvården/gravplatsen återanvändas, exempelvis genom att man slipar ned inskriptioner och gör nya. Dekor bör dock sparas. I de fall där inskriptionen bedöms vara av kulturhistoriskt intresse bör återupplåtelse ske utifrån vad som bedöms lämpligt i varje enskilt fall. En möjlighet är att man vänder på gravvården och gör en ny inskription. På så vis bevaras inskriptionen till eftervärlden. Återanvända gravvårdar bör förses med recyclingsymbol för att redovisa förändringen och för att uppmärksamma eventuell inskription på baksidan. I vissa fall kan originalstenen lämnas orörd och en ny liggande sten tillföras.

Viktigt för de olika delarna

- Nya gravvårdar på återupplåtna gravplatser bör anpassas efter karaktären för respektive område, vad gäller storlek, form och material. Huvudmannen ska upplysa gravrättsinnehavare om vikten av att värna de kulturhistoriska värdena vid återupplåtelse av gravplats.
- Gamla kyrkogården; Begravningsplatsen ska endast nyttjas för urnor p.g.a bristande rening av dräneringsvattnet.

- Gamla kyrkogården, Minneslunden; Smideskorsen ska återplaceras där. Korsen är numrerade och placeringen utmärkt på en situationsplan. Utgå från Pelle Norelius dokumentation i skriften *De smidda gravkorsen vid gamla kyrkplatsen i Blomskog*, utgiven av Blomskogs hembygdsförening 1994.
- Övre kyrkogården; Kvarter 20 öster om kyrkan bör inte tas i anspråk. Kvarteret ligger långt från den övriga begravningsmarken, och kvarteret planerades med tanke på en fortsatt utvidgning mot öster, vilket troligen inte kommer vara aktuellt i framtiden.
- Övre kyrkogården; Växtligheten omkring kyrkans putsade fasader bör tas bort/hållas undan. Buskar och träd kan medföra framtida skador och algpåväxt.
- Nya kyrkogården, kvarter D-N beräknas inte tas i bruk de närmsta fyrtio åren. Hushållningssällskapet i Värmland har föreslagit att en stor gräsyta därför sköts extensivt och hålls som blommande ängsmark. Detta förslag harmonierar väl med områdets i övrigt lummiga karaktär och bör följas.

Vegetation

- Beställd trädvårdsplan ska följas.
- Trädkransen i kyrkogårdens södra gräns är en viktig del av kyrkogårdens gestaltning och bör fortsatt bevaras.
- De stora träden vid minneslunden ger rumslighet och en särskild karaktär som är värdefull att bibehålla så långt möjligt.
- Äldre planteringsritningar och växtförslag bör vara vägledande om man önskar söka tillstånd för nyplanteringar.
- Kvartershäckar utgör bakgrund till gravvårdar. De är betydelsefulla för kyrkogårdens struktur och karaktär och bör bevaras.
- Äldre perenna växter vid gravplatser bör bevaras i möjligaste mån.

MYCKET VÄRDEFULLA GRAVVÅRDAR BLOMSKOG

* = återlämnad grav

Nummer: 1
Enligt P. Norelius situationsplan.⁶⁰

Tillkomstår: 1713

Urvalskriterium: Material- smidesjärn, hantverk, hög ålder, lokalhistoria, miljöskapande värde.

Karaktäristik: Smideskors.
Inskription: OS 1713/ ?AD 1736.

Nummer: 2 och 11
Enligt P. Norelius situationsplan.

Tillkomstår: 1700-tal

Urvalskriterium: Material- smidesjärn, hantverk, hög ålder, lokalhistoria, miljöskapande värde. Korsen presenteras tillsammans i Norelius skrift eftersom det finns ett släktskap.

Karaktäristik: Smideskors. Inskriptioner på korsen:
IOS 1775/BIS 1802/SIS 1798/NSS 1830/ INS 1781/AAS
1789/ IAS 1809.

Nummer: 6
Enligt P. Norelius situationsplan.

Tillkomstår: 1764

Urvalskriterium: Material- smidesjärn, hantverk, hög ålder, lokalhistoria, miljöskapande värde.

Karaktäristik: Smideskors. Inskription: AAD 1764/ OSS/
SOS 1808/ KID/ IMS 1798.

⁶⁰ Smideskorsen är dokumenterade i Pelle Norelius skrift *De smidda gravkorsen vid gamla kyrkplatsen i Blomskog*, utgiven av Blomskogs Hembygdsförening 1994. I skriften finns biografiska uppgifter och släktskapsförhållanden till flera av korsen.

Nummer: 7 och 8
Enligt P. Norelius situationsplan.

Tillkomstår: 1700-tal

Urvalskriterium: Material- smidesjärn, hantverk, hög ålder, lokalhistoria, miljöskapande värde. Korsen presenteras tillsammans i Norelius skrift eftersom det finns ett släktskap.

Karaktäristik: Smideskors. Inskriptioner på korsen:
SPS 1783/ MB 1809/ PHS 1796/ LPS 1785/ OLS 1796.

Nummer: 13
Enligt P. Norelius situationsplan.

Tillkomstår: 1765

Urvalskriterium: Material- smidesjärn, hantverk, hög ålder, lokalhistoria, miljöskapande värde.

Karaktäristik: Smideskors. Inskription: ABD 1765/
BSS 1883/ SSS 1812/ TSS 1816/SSD 1774.

Nummer: 14
Enligt P. Norelius situationsplan.

Tillkomstår: 1742

Urvalskriterium: Material- smidesjärn, hantverk, hög ålder, lokalhistoria, miljöskapande värde.

Karaktäristik: Smideskors. Inskription: OHS 1742/PLS 1796.

Nummer: 15
Enligt P. Norelius situationsplan.

Tillkomstår: 1744

Urvalskriterium: Material- smidesjärn, hantverk, hög ålder, lokalhistoria, miljöskapande värde.

Karaktäristik: Smideskors. Inskription: PHS 1744/
HAS 1745/ SPS 1798/ MBD 1803

Nummer: 16
Enligt P. Norelius situationsplan.

Tillkomstår: 1764

Urvalskriterium: Material- smidesjärn, hantverk, hög ålder, lokalhistoria, miljöskapande värde.

Karaktäristik: Smideskors.
Inskription: PPS 1793/ KBD 1764/ PPS 1764/ KPD/
BPS 1823/ AAS 1821/ OL/ PE/ NNS 1796.

Nummer: -
Övrig placering enligt P. Norelius situationsplan.

Tillkomstår: 1700-tal

Urvalskriterium: Material- smidesjärn, hantverk, hög ålder, lokalhistoria, miljöskapande värde.

Karaktäristik: Smideskors. Inskription: -

Nummer: -
Övrig placering enligt P. Norelius situationsplan.

Tillkomstår: 1717

Urvalskriterium: Material- smidesjärn, hantverk, hög ålder, lokalhistoria, miljöskapande värde.

Karaktäristik: Smideskors. Inskription: 1717 LOP/ SBS 1722.

Nummer: - Tillkomstår: 1794
Övrig placering enligt P. Norelius situationsplan.

Urvalskriterium: Material- smidesjärn, hantverk, hög ålder, lokalhistoria, miljöskapande värde.

Karaktäristik: Smideskors. Inskription: 1794 OAS

Nummer: - Tillkomstår: 1711
Övrig placering enligt P. Norelius situationsplan.

Urvalskriterium: Material- smidesjärn, hantverk, hög ålder, lokalhistoria, miljöskapande värde.

Karaktäristik: Smideskors.
Inskription: OS 1711

Nummer: - Tillkomstår: 1700-tal
Övrig placering enligt P. Norelius situationsplan.

Urvalskriterium: Material- smidesjärn, hantverk, hög ålder, lokalhistoria, miljöskapande värde.

Karaktäristik: Smideskors. Inskription: -

Nummer: - Tillkomstår: 1700-tal
Övrig placering enligt P. Norelius situationsplan.

Urvalskriterium: Material- smidesjärn, hantverk, hög ålder, lokalhistoria, miljöskapande värde.

Karaktäristik: Smideskors. Inskription: BHS 1794.

Nummer: - Tillkomstår: 1700-tal
Övrig placering enligt P. Norelius situationsplan.

Urvalskriterium: Material- smidesjärn, hantverk, hög ålder, lokalhistoria, miljöskapande värde.

Karaktäristik: Smideskors. Inskription: -

Gravnummer: saknas* Tillkomstår: 1900
Placerad i lapidarium, gamla kyrkogården.

Urvalskriterium: Material- gjutjärn, inskription- psalmvers.
Karaktäristik: Gjutjärnskors. Inskription: Lisa Mossberg
*6/1 1825 +23/8 1900 Ps. 473:5v.

Gravnummer: saknas* Tillkomstår: 1868
Placerad i lapidarium, gamla kyrkogården.

Urvalskriterium: Material- gjutjärn, hög ålder, inskription-
ortnamn, psalmvers. Korset är rest över Maria Nilsdotter
från Ekenäs.

Karaktäristik: Gjutjärnskors. Inskription: M. E. H. H. M. N. D.
F. Ekenäs. F.d. 8/5 1797 d.d. 2/4 1868. Daw. Ps. 90 12 w.

Gravnummer: saknas* Tillkomstår: 1897
Placerad i lapidarium, gamla kyrkogården.

Urvalskriterium: Ovanligt utformad gravvård, material-
marmor, inskription- sentens.

Karaktäristik: Gravvård av marmor. Vården är placerad
på ett lågt järnställ. Inskription: OLOV1897. Frid över
ditt stoft (svårläst).

Gravnummer: saknas* Tillkomstår: 1852
Placerad i lapidarium, gamla kyrkogården.

Urvalskriterium: Material- gjutjärn, hög ålder ortnamn,
psalmvers.

Karaktäristik: Gjutjärnskors. Inskription: Alexander Brask
Uddanne född den 16/2 1820 död den 14/5 1852 Spb
no544.

Gravnummer: saknas* Tillkomstår: 1865
Placerad i lapidarium, gamla kyrkogården.

Urvalskriterium: Material- gjutjärn, hög ålder, inskription-
ortnamn, berättande, psalmtext. upplevelsevärde.
Gravvården är rest över två barn som avled av
nervfeber, tre och sex år gamla. Föräldrarna var Olof
Andersson och Lisa Olsdotter, Ekenäs.

Karaktäristik: Gjutjärnskors. Inskription framsidan: 2
bröder Anders o Jordan o söner från Ekenäs Anders f. d.
.. 59 d. 26/10 65. Jordan f. d. 3/7 62 d. 9/10 65.
Inskription baksidan: SPB n: 345 w 1. 6. Om morgonen
slår blomman ut men wisnar före dagens slut och
hennes like worden är mäniskan på jorden.

Gravnummer: saknas* Tillkomstår: 1863
Placerad i lapidarium, gamla kyrkogården.

Urvalskriterium: Material- gjutjärn, hög ålder, inskription-
ortnamn, psalmvers, upplevelsevärde.

Karaktäristik: Litet gjutjärnskors. Inskription: Minne efter
Jordan Ludwig Pettersson T.landa född d. 7 oktober
1863 död d. 20 dec 1863 ps. 493 w. 1.

Gravnummer: saknas* Tillkomstår: 1851
Placerad i lapidarium, gamla kyrkogården.

Urvalskriterium: Material- täljsten, hög ålder.
Gravvården är rest över Jonas Persson.

Karaktäristik: Låg täljstensvård med bågformad topp
och sidoprofiler. Inskription: IPS f. 1764 d. 1851.

Gravnummer: saknas* Tillkomstår: 1818
Placerad i lapidarium, gamla kyrkogården.

Urvalskriterium: Material- täljsten, hög ålder. Stenen är
rest över Gabriel Mossberg.

Karaktäristik: Låg täljsten med bågformad topp och
sidoprofiler. Inskription: GMB f. 1744 d. 1818.

Gravnummer: saknas* Tillkomstår: 1834
Placerad i lapidarium, gamla kyrkogården.

Urvalskriterium: Material- täljsten, hög ålder, berättande. Stenen är rest över bruksinspektör Andreas Brask (1775-1814) som avled av lungdot vid en ålder av 39 år samt maka Anna Lisa Brask (1769-1834) född Thyden. Minnesvården restes av Anna Lisas bror. Äktenskapet var barnlöst. Andreas (Anders) Brask var skriven som bokhållare i Sillerud under 1790-talet. Först vid Snarkils manufaktur och därefter Forsbyn. Utflyttade från Forsbyn till Nora bergslag 1798. 1809 bokförd med titeln inspektör i Gilldalen, Blomskog.⁶¹

Karaktäristik: Låg täljsten med rak topp och sidoprofiler.
Inskription: H.U.W. Bruksinspt. A. Brask och d.k.m
AL. Thyden. D. förre f 1775 d 1814. D. sedn f 1769 d 1834.
M.w. af. Des. Bror B. Thyden.

Gravnummer: saknas* Tillkomstår: 1817
Placerad i lapidarium, gamla kyrkogården.

Urvalskriterium: Material- täljsten, hög ålder.
Gravvården är rest över Sara Lisa Brask f. Frykström.

Karaktäristik: Låg täljstensvård med korssymbol.
Inskription framsida: SLF föd 1751.
Inskription baksida: dö 1817.

Gravnummer: saknas* Tillkomstår: 1821
Placerad i lapidarium, gamla kyrkogården.

Urvalskriterium: Material- täljsten, hög ålder.
Gravvården är rest över Lena Göransdotter.
Karaktäristik: Hög täljstensvård med korssymbol.
Inskription: LGD f. 1792 d. 1821.

Gravnummer: saknas* Tillkomstår: 1820
Placerad i lapidarium, gamla kyrkogården.

Urvalskriterium: Material- täljsten, hög ålder.
Gravvården är rest över Göran Swanström.

Karaktäristik: Låg gravvård. Inskription: UDS WDB GS
f. 1748 d. 1820.

⁶¹ Ehrling, Sigfrid, *Släkten Brask från Nordmarks härad*, Stockholm 1963.

Gravnummer: saknas* Tillkomstår: 1821
Förvaras vid förvaltningsbyggnaden.

Urvalskriterium: Hög ålder. Gravvården är rest över
Göran Andersson.

Karaktäristik: Låg gravvård med korssymbol. Inskription:
GAS f. 1771 d. 1821.

Gravnummer: 4 Ga 01 66-7 Tillkomstår: 1937

Urvalskriterium: Bevarad grusgrav, inskription- titel,
person- och lokalhistoria, tidstypisk, miljöskapande. Bror
Andreas de Verdier (1853-1937) var militär och
lantmätare. 1898 blev han disponent vid Mölnbacka-
bolaget. 1914 blev han disponent för Gustafsfors
fabrikers AB.⁶²

Karaktäristik: Grusgrav med stenram. Låg, bred
gravvård med tempelmotiv.

Inskription: Bruksägaren och kommandören kapten B.
A. de Verdier *4.7.1853 +22.7.1937 och hans maka
Maria F. Ekelund *2.2.1857 +6.10.1950.

Gravnummer: 4 Ga 03 15 Tillkomstår: 1920

Urvalskriterium: Tidstypisk, miljöskapande, inskription-
ortnamn, upplevelsevärde, symbolik. En stubbe eller
avhuggen trädstam symboliserar det avbrutna livet.

Karaktäristik: Hög gravvård utformad som en avhuggen
trädstam. Inskription: Emanuel Jonasson 1865-1944
hustrun Anna Karolina 1865-1941 sonen Ivar Reinhold
1900-1920 Sundstaby.

Gravnummer: 4 Ga 04 7 Tillkomstår: 1890

Urvalskriterium: Material- kalksten, inskription- ortnamn,
tidstypisk, miljöskapande.

Karaktäristik: Hög kalkstensvård med stjärnsymbol.
Inskription: Beata Larsdr Ö. Tr. *1833 +1890.

⁶² Svenskt biografiskt lexikon, www.riksarkivet.se

Gravnummer: 4 Ga 04 34

Tillkomstår: 1891

Urvalskriterium: Inskription- ortnamn, upplevelsevärde, symbolik, tidstypisk, miljöskapande. En stubbe eller avhuggen trädstam symboliserar det avbrutna livet.

Karaktäristik: Hög gravvård utformad som en avhuggen ekstam. Inskription: Olov Segolsson *1809 +1891 Anna Segolsson *1807 +1881 Trettlanda. Sv. Ps. 473.

Gravnummer: 4 Ga 05 13-14

Tillkomstår: 1905, 1910

Gravplatsen har två gravvårdar.

Urvalskriterium: Inskription- ortnamn, upplevelsevärde.

Karaktäristik: Gravvårdarna har lika utformning. De är höga med korsymbol och blomdekor. Gravvård nr 2 är rest över Signe Andersson Emanuelsdotter, född 1884 och död 1 mars 1910, och barnet Elsa Maria Sofia född 16 januari 1910 och död 21 maj 1910. Signe var gift med Hildor Augustsson i Öbyn.

1. Inskription: Hemmansägaren Emanuel Eriksson Ingebyn *1834 +1905 hustrun Sofia f. Jonason *1843 +1922.

2. Inskription: Signe Andersson f. Emanuelsson +1910 Elsa Maria +1910 Öbyn.

Gravnummer: 4 Ga 05 49-51

Tillkomstår: 1889

Urvalskriterium: Bevarad grusgrav, material- gjutjärn, inskription- ortnamn, psalmvers, tidstypisk, miljöskapande. Nils Olsson (1817-1889) bodde på Lövås i Röstegen och var gift med Maria Mossberg (1817-1900). Gjutjärnskorset är rest över ett av deras sex barn.⁶³

Karaktäristik: Grusgrav omgärdad av gjutjärnsstaket. På staketet sitter en namnplatta av järn. På gravplatsen står också ett litet gjutjärns kors.

1. Inskription på namnplatta: Nils Olsson Ekenäs *25 okt 1817 +15 mars 1889.

2. Inskription gjutjärnskorset: HUW Fl. AS ND från Ekenäs f.d. 18/2 1850 d.d. 24/8 1861. Ps. 463.

(Förkortningen betyder; *Här under vilar flickebarnet Anna Stina Nilsdotter*).

⁶³ Norelius, Pelle & Blom, Stig (red.) 2004.

Gravnummer: 4 Ga 06 2

Tillkomstår: 1896

Urvalskriterium: Inskription- ortnamn, psalmvers, upplevelsevärde, tidstypisk, miljöskapande.

Karaktäristik: Hög gravvård i diabas. Inskription: Anna Stina Jonason f. Bönström Gildalen *22/6 1839 +11/1 1896. Ur sömnen snart dig Jesus väcker, Och evig salighet dig räcker, Det kors du här på jorden bar, Dig till förbättring givet var.

Gravnummer: 4 Ga 06 3-4

Tillkomstår: 1896

Urvalskriterium: Material- kalksten, inskription- ortnamn, psalmvers, ovanlig form, miljöskapande.

Karaktäristik: Hög kalkstensvård i nygotisk stil med stjärnsymbol. Inskription: Petter Andersson *1818 +1896 Lisa Nilsson *1819 +1896 Trättlanda. Sv. Ps. 455.

Gravnummer: 4 Ga 06 5-6

Tillkomstår: 1930

Urvalskriterium: Inskription- titel, ortnamn, ovanlig form, miljöskapande.

Karaktäristik: Medelhög gravvård vars övre del har symboler i form av en urna omgiven av en drapering. Inskription: Komm. ordföranden Anton Andersson *1856 +1930 Sara L. Andersson *1857 +1930 Sundstaby.

Gravnummer: 4 Ga 06 29-30

Tillkomstår: 1910

Urvalskriterium: Ovanlig dekor, symbolik, inskription- ortnamn, miljöskapande, upplevelsevärde.

Karaktäristik: Hög gravvård vars framsida upptas av en korsformad trädstam med avhuggna grenar. På stenens nedre del sitter en ängel med en girland och ett textark med inskription av en psalmvers.

Inskription: Andreas Johannesson *1835 +1910 Lisa Johannesson *1844 +1899 Anders E. Albinsson *1875 +1954 Frida H. Albinsson *1876 +1923 Breviken. Sv. Ps. 519.

Gravnummer: 4 Ga 06 38

Tillkomstår: 1863

Urvalskriterium: Material- gjutjärn, inskription- ortnamn, psalmvers, tidstypisk, miljöskapande.

Karaktäristik: Gjutjärnskors.

Inskription framsidan: Olof Eriksson i Ingebyn född den 18/11 1796 död den 24/3 1863.

Inskription baksidan: Jag fann ej det jag sökte här med all min svett och möda. Jag fann att denna mark ej bär den goda hoppets gröda. Fast rikt af tårar vattnad worden. Hon dock ej gått i ax på jorden.

Gravnummer: 4 Ga 07 XX

Tillkomstår: 1814

Osäkert gravnummer.

Urvalskriterium: Hög ålder, upplevelsevärde.

Gravvården är rest över Nils Brask. Enligt uppgift den förste Brask i Blomskog.⁶⁴

Karaktäristik: Gravvård med form av en stenstolpe.

Inskription framsida: NB fö 1741. Inskription baksida: NB dö 1814.

Gravnummer: 4 Ga 07 14

Tillkomstår: 1925

Urvalskriterium: Ovanlig dekor, inskription- ortnamn, sentens, miljöskapande, upplevelsevärde.

Karaktäristik: Medelhög gravvård vars framsida upptas av en stor ängel. Överst finns en urna med palmblad.

Inskription: Salomon Jansson *5/2 1865 +11/4 1948 Anna Elisabet Jansson *2/6 1874 +20/5 1925. Älskad –Saknad. Gårdsnäs.

Gravnummer: 4 Ga 08 11-12

Tillkomstår: 1857, 1894.

Gravplatsen har två gravvårdar.

Urvalskriterium: Material- gjutjärn, hög ålder, inskription- ortnamn, berättande, psalmvers.

1. Karaktäristik: Gjutjärnskors.

Inskription framsidan: Minne af elfven vid Chalmerska Institutet Aron Pehrsson från Engebäck född den 18/4 1831 död den 23/3 1857.

Inskription baksidan: Af den dolda masken tärld.

Blomman wissnar lätt på kinden. Och fast ei till mognad närd. Skakas frukten ned af vinden. Ungdom! På dig sielf ei bygg: tro på Gud. Så är du trygg. Ps. 494 v.3.

2. Karaktäristik: Hög gravvård med stjärnsymbol.

Inskription: Åt minnet af nämndemannen Per Andersson i Engebäck 29/8 1810-11/9 1876 hustrun Lisa Andersson 8/7 1807 28/4 1894.

Gravnummer: 4 Ga 10 21-22 Tillkomstår: 1800-tal, 1924.
Gravplatsen har två gravvårdar.

Urvalskriterium: Material- kalksten, inskription- ortnamn, berättande, upplevelsevärde, tidstypisk, miljöskapande.

1. Karaktäristik: Kors av kalksten. Inskription: Anders G. Abrahamsson från Heljelund död vid 33 års ålder samt hans 3:e syskon.

2. Karaktäristik: Låg gravvård med dekor av stiliserad växtlighet. Inskription: Albin Abrahamson *4/5 1851 +23/1 1924 hustrun Gustava *23/12 1850 +4/1 1936 Ps. 487.

Gravnummer: 4 Ga 11 11 Tillkomstår: 1933

Urvalskriterium: Inskription- titel, berättande, person- och lokalhistoria, tidstypisk, miljöskapande. Olof Persson Näsman (1847-1933) var son till den tidigare kyrkvaktaren Per Olofsson Näsman. Olof bodde i sockenstugan och tjänstgjorde när gamla kyrkan brann år 1923. Han var gift med Anna Laura Aronsdotter (1858-1899) och de fick åtta barn.⁶⁵

Karaktäristik: Låg bred gravvård med stjärnsymbol. Inskription: Kyrkovaktaren Olof Näsman's familjegrav. Barn och församling reste vården.

Gravnummer: 4 Ga 12 24 Tillkomstår: 1918

Urvalskriterium: Inskription- titel, psalmvers. Tidstypisk sten, där kvinnan anges som någons maka och någons dotter.

Karaktäristik: Låg gravvård med korssymbol. Inskription: Hemmansegaren Nils Nilssons maka Maria Greta född Johannesdotter *11/11 1849 +22/5 1918. Sv. Ps. 491 v. 4.

Gravnummer: 4 Ga 12 37-38 Tillkomstår: 1899

Urvalskriterium: Inskription- titel, person- och lokalhistoria. Per Leopold Eldin (1829-1899) föddes i Lersäter, Sundals-Ryr. Han var kyrkoherde i Blomskog åren 1887-1899. Till minne av sin dotter Herta skänkte han år 1894 till Blomskogs socken "Herta Eldins lifräntefond". Till sin födelseförsamling Sundals-Ryr hade han beställt kalk, paté och oblatask av silver. Gåvan hann dock ej överlämnas av honom själv före sin död, men familjen

⁶⁵ Norelius, Pelle & Blom, Stig (red.) 2004.

sände gåvan enligt hans önskan. Av tacksamhet reste Sundals-Ryrs församling hans minnesvård.⁶⁶

Karaktäristik: Hög gravvård med korssymbol. Inskription: Kyrkoherden P. L. Eldin *31/8 1829 +25/4 1899. Af vänner från Sundals Ryr Dalsland.

Gravnummer: 4 Ga 13 1-2

Tillkomstår: 1923

Urvalskriterium: Bevarad grusgrav, inskription- titel, bibelord, person- och lokalhistoria. Predikanten A. Blom var pastor i missionskyrkan.

Karaktäristik: Grusgrav med stenram. Medelhög gravvård med korssymbol omgiven av ekblad. Gravplatsen är planterad med funkia. Inskription: Predikanten A. Blom *20/8 1868 +24/9 1923 hustrun Charlotta +15/4 1865 +21/10 1940. För mig är livet Kristus och döden en vinning.

Gravnummer: 4 Ga 14 28

Tillkomstår: 1896

Urvalskriterium: Material- kalksten, inskription- "Enkan", socialhistoria, tidstypisk, miljöskapande.

Karaktäristik: Hög kalkstensvård med stjärnsymbol. Inskription: Enkan Börst Philström *17/11 09 +15/3 1896.

Gravnummer: 4 Ga 14 36-38

Tillkomstår: 1871, 1887

Gravplatsen har två gravvårdar.

Urvalskriterium: Inskription- titel, sentens, bibelhänvisning, hög ålder. Riksdagsmannen Anders Jonsson bodde på Södra Ögårn. Sonen Jordan Andersson var fil. dr. och lektor i historia och kristendom i Linköping.⁶⁷

1. Karaktäristik: Hög gravvård. Inskription: Riksdagsmannen Anders Jonson född den 6/8 1807 död den 26/12 1871 älskad-begråten. Sara M. Olsdotter 1812 +1880.

2. Karaktäristik: Hög gravvård med obeliskform. Vården kommer från J. E. Nelsons stenhuggeri i Linköping, enligt en metallplatta på sockeln. Inskription: Åt minnet af lektor Jordan Andersson *1844 +1887 reste vänner denna vård. Math. 5:9.

⁶⁶ Edestam 1970.

⁶⁷ Norelius, Pelle & Blom, Stig (red.) 2004. Bertil Mo har gjort en utförlig släktbeskrivning 1993 som finns hos Blomskogs hembygdsförening och Årjängs bibliotek.

Gravnummer: 4 Ga 14 39-40

Tillkomstår: 1930

Urvalskriterium: Inskription- titel, ortnamn, berättande, person- och lokalhistoria.

Karaktäristik: Medelhög gravvård med korssymbol.

Inskription: Kyrkoherden i Blomskog Carl Samuel Nygren *29/5 1807 +4/11 1883 Emmy Nygren 28/3 1849 +30/7 1930. Församlingen reste stenen.

Gravnummer: 4 Ga 15 59-60

Tillkomstår: 1928

Urvalskriterium: Inskription- titel, symboler, tidstypisk, miljöskapande.

Karaktäristik: Medelhög gravvård med många symboler, bl.a. ett ankare. Inskription: Handlanden F. H. Rombergs familjegrav.

Gravnummer: 4 Ga 16 7

Tillkomstår: 1902

Urvalskriterium: Inskription-ortnamn, ovanlig bibel-hänvisning, tidstypisk, miljöskapande. Det speciella ortnamnet *Toverud-Werket* syftar troligen på en plats utefter Sundsbyälven. Här fanns förr olika verksamheter som såg, kvarn, keramikverkstad och tegelslageri.⁶⁸

Karaktäristik: Medelhög gravvård med korssymbol omgiven av en drapering. Inskription: Aron Olsson 1835-1902 hans maka Anna Maria 1838-1919 Toverud-Werket. Mik. 7:7.

Gravnummer: 4 Ga 16 12-14

Tillkomstår: 1896

Urvalskriterium: Inskription- titel, person- och lokalhistoria, tidstypisk, miljöskapande.

Karaktäristik: Hög gravvård med stjärnsymbol.

Inskription: Klockaren J. P. Mossberg *12/3 1820 +18/11 1896 hustrun Lovisa Mossberg *22/4 1817 +30/11 1912 sonen Gustaf Adolf *6/11 1854 +1/9 1902.

⁶⁸ Blomskogs referensgrupp.

Gravnummer: 4 Ga 16 27-31

Tillkomstår: 1930

Urvalskriterium: Ovanlig dekor, miljöskapande.

Karaktäristik: Hög gravvård med korsymbol och fin dekor. Inskription: Albert Bernhard Mossberg f. 2/2 1859 d. 4/1 1930 hustrun Alma Greta f. 31/5 1866 d. 25/9 1941.

Gravnummer: 4 Ga 16 37-38

Tillkomstår: 1920

Urvalskriterium: Inskription- titel, bibelhänvisning, tidstypisk, miljöskapande.

Karaktäristik: Medelhög gravvård med en historiserande form, vilket förespråkades under denna tid. Stenen har en spetsig, utkragad topp och är försedd med en stor korsymbol. Inskription: Doktor David Andersson 1857-1920 familjegrav 2 kor 5:1.

Gravnummer: 4 Ga 18 9-11

Tillkomstår: 1937

Urvalskriterium: Inskription- "syskonen", bibeltext, upplevelsevärde.

Karaktäristik: Låg, bred gravvård med korssymbol. Inskription: Syskonen Mossberg Knut *1907 +1919 Anna *1913 +1920 Hugo *1910 +1935 Inez *1899 +1937 Herren gav och herren tog.

Gravnummer: 4 Ga 18 12

Tillkomstår: 1900

Urvalskriterium: Inskription- berättande, person- och lokalhistoria. C. F. Kleberg står noterad som arrendator till Gated under Blomskog.⁶⁹

Karaktäristik: Hög gravvård. Inskription: C. F. Kleberg *1813 +1900 Blomskogs, Silleruds, Silbodals och Töksmarks socknar reste vården. (Sic).

⁶⁹ Blomskogs referensgrupp.

Gravnummer: 4 Ga 18 13-14 Tillkomstår: 1941
Gravplatsen har två gravvårdar.

Urvalskriterium: Inskription- titel, ortnamn, person- och lokalhistoria, tidstypisk, miljöskapande.

1. Karaktäristik: Låg bred gravvård. På vardera sida om namnet finns två oljelampor i relief. Inskription: Riksdagsmannen Albert Mossberg 1863-1944 makan Gerda Maria 1872-1941 Blomma.

2. Karaktäristik: Hög gravvård i rödgrå granit vars framsida upptas av ett stor kors. Inskription: Jonas Jordan Mossberg *18/5 1818 +20/7 1880 Lisa Katarina Mossberg 26/7 1814 +1899.

Gravnummer: 4 Ga 18 16-17 Tillkomstår: 1849, 1862
Gravplatsen har två gravvårdar.

Urvalskriterium: Hög ålder, material- gjutjärn, person- och lokalhistoria, inskription- titel, ortnamn.

Karaktäristik: Vardera gjutjärnsvård är ca en meter hög och har en sköldliknande form. Toppen kröns av en volut och överst finns tre kulor. Under textfältet på kyrkovårdens gravvård t.h. finns symboler av en lagerkrans samt symbolen för tro, hopp och kärlek. Hustruns gravvård t.v. har dekor av stiliserad växtlighet under inskriptionen.

1. Inskription: Här under wilar kyrkowärden Gabriel Mossberg från W= Trättlanda föd den 18/9 1785 död den 30/12 1862. P=s= 491 v=2.

2. Inskription: Här hvilar hustrun Sara Britta Brask född den 12 april 1787 död den 2 juli 1849. S.v. psalmbok 492.

Gravnummer: 4 Ga 18 18-19 Tillkomstår: 1901

Urvalskriterium: Inskription- titel, ortnamn, tidstypisk, miljöskapande.

Karaktäristik: Hög gravvård med korssymbol. Inskription: Kyrkovärden Nils Mossberg Blomma *4/8 1821 +13/6 1911 och hustrun Sara Maria Mossberg *27/11 1837 +3/3 1901.

Gravnummer: 4 Ga 18 25-27

Tillkomstår: 1904

Urvalskriterium: Inskription- titel, person- och lokalhistoria. Karl Magnus Almqvist (1846-1921) var född i Torp, Kila socken. Han tjänstgjorde som kyrkoherde i Blomskog åren 1900-1921. Innan arbetade han som komminister i Trankil. På egen bekostnad förbättrade han bostället i Trankil både vad gällde byggnader och åkerbruk. Han anlade köks- och fruktträdgård och en park med ädla träd. Det blev mycket kostsamt och det påstods att han var nära att bli ruinerad.⁷⁰ Sonen Oswald Almqvist, var stilbildande arkitekt vid funktionalismens genombrott under slutet av 1920-talet. Som stadsträdgårdsmästare i Stockholm åren 1936-38 formade han idéer som under lång tid blev vägledande för gestaltningen av stadens parker.⁷¹

Karaktäristik: Hög flerdelad gravvård. Inskription: Kyrkoherden K. M. Almqvist *1846 +1921 och hans maka Agnes Almqvist *1853 +1916 Gunni Almqvist *1876 +1948 ingenjören Torvald Almqvist *1879 +1904 arkitekten Oswald Almqvist *1884 +1950.

Gravnummer: 4 Ga 18 28

Tillkomstår: 1854

Urvalskriterium: Hög ålder, material- lokalt huggen täljsten, tidstypisk, miljöskapande. Stenen var nedlagd vid inventeringstillfället.

Karaktäristik: Medelhög täljstensvård med rundad topp. Inskription: Göran Mossberg född den 5/5 1797 död den 23/6 1857 Catharina Nilsdotter född den 28/11 1791 död den 24/11 1854.

Gravnummer: 4 Ga 18 29-31

Tillkomstår: 1911

Urvalskriterium: Bevarad grusgrav, material- kätting, inskription- bibelord.

Karaktäristik: Grusgrav omgärdad av stenram samt av stenstolpar förbundna med kätting. Flerdelad gravvård med utskjutande topp, försedd med akroterier. Inskription: Albin Mossberg *9/4 1837 +26/10 1911 Cajsa Mossberg *24/10 1838 +5/7 1920 Robert Mossberg *12/10 1894 +12/8 1981.

⁷⁰ Edestam 1970.

⁷¹ www.wikipedia.se

Gravnummer: 4 Ga 18 32

Tillkomstår: 1800-tal

Urvalskriterium: Inskription- titel, person- och lokalhistoria, tidstypisk, miljöskapande. Gravvården är troligen rest under 1800-talets slut.

Karaktäristik: Hög gravvård med infälld namnplatta av karbonatsten. Inskription: Kyrkoherden Johan Svensson född 19 juli 1805 död 15 augusti 1867.

Gravnummer: 4 Ga 18 38-40
Gravplatsen har tre gravvårdar.

Tillkomstår: 1851, 1854,
1856.

Urvalskriterium: Material- gjutjärn, hög ålder, inskription-titel, dikt, person- och lokalhistoria.

Karaktäristik: Gjutjärnskors.

1. Inskription: Elof Tegner kyrkoherde i Blomskog född d 14/10 1814 död d 25/5 56. När morgonsol i öster ler och qwells sol går i väster ner min ande längtar mer och mer dit upp dit upp till dig och min ande fröidar sig i gud i minom frälsare.

2. Inskription: Elof Tegner född den 25 apr 1846 död den 29 dec 1851. Ps 493 v 1-3.

3. Inskription: Brage Esaias Tegner född 21/3 1812 död d 28/7 1854 salige äro de fridsamme ty de skolla kallas guds barn. (Sic).

Gravnummer: 4 Ga 20 XX
Osäkert gravnummer.

Tillkomstår: 1900-tal

Urvalskriterium: Material-betong, miljöskapande, upplevelsevärde.

Karaktäristik: Medelhög gravvård av lokalt gjuten betong. På sidorna finns bladdekor i relief. Vården efterliknar de stenvårdar som har formen av en avhuggen trädstam, vilket symboliserar det avbrutna livet. Inskription: J Jonasson Norra Näs född 24/7 1841 död 3/3 1905 hans hustru M. S. Jonasson född 4/6 1843 död 29/12 1910.

Gravnummer: 4 Me 01 26-27

Tillkomstår: 1932

Urvalskriterium: Inskription- titel, ortnamn, tidstypisk, miljöskapande.

Karaktäristik: Medelhög gravvård med symboler i form av ett kors samt ekblad. Inskription: Skräddaremästaren Axel Engström Sundstaby familjegrav *1856 +1945 hustrun Johanna Engström *1869 +1932.

Gravnummer: 4 Me 09 6

Tillkomstår: 1953

Urvalskriterium: Inskription- en sista hälsning, person- och lokalhistoria. Albert Vikström från Källtegen var stenhuggare och konstnär. Han gjorde även fioler och var en duktig träskulptör. Han gjorde både möbler och träskurna gubbar, med gamla bygdeoriginal som förlaga. Han föddes i Bohuslän och arbetade där inom stenindustrin. Efter att ha bott och arbetat på flera olika ställen, bl.a. i Norge, bosatte han sig i Trankil 1923 och senare i Källtegen. I sin verkstad i Trättlanda tillverkades gravvårdar i mindre skala. Troligen finns några av dem på Blomskogs kyrkogård. När en reporter från Karlstads-Tidningen besökte hans verkstad användes en "ljus gnistrande värmlandsgranit" och bokstäverna målades i svart.⁷²

Karaktäristik: Gravvård i röd granit med symboler i form av ett kors omgivet av ekblad. Inskription: Albert Vikström *1880 +1953 Vila i frid Gerd.

Gravnummer: 4 Me 10 46-47

Tillkomstår: 1945

Urvalskriterium: Inskription- titel, ortnamn. Titeln tro-tjänarinna syftar här på en kvinna som arbetat under lång tid i ett hushåll.

Karaktäristik: Stor rektangulär häll med korssymbol. Inskription: Joel Olsson *11/4 1866 +17/3 1947 tro-tjänarinnan Hilda Brask *28/4 1865 +14/6 1945 Ed.

Gravnummer: 4 Me 10 49

Tillkomstår: 1946

Urvalskriterium: Inskription- ortnamn, upplevelsevärde, symbolik, tidstypisk, miljöskapande. En stubbe eller avhuggen trädstam symboliserar det avbrutna livet.

Karaktäristik: Medelhög gravvård utformad som en avhuggen trädstam. Inskription: Anders Carlsson Ängbäck *1873 +1946.

⁷² "En hantverkare som är konstnär på lediga stunder", *Karlstads-Tidningen*, troligen 1950-talets början, artikel förmedlad av Stig Blom.

VÄRDEFULLA GRAVVÅRDAR BLOMSKOG

* = återlämnad grav

4 Ga 01 0-1	4 Ga 10 14	4 Ga Me 01 24-25
4 Ga 01 10-11	4 Ga 10 37-38	
4 Ga 01 12		4 Ga Me 02 21-22
4 Ga 01 21-22	4 Ga 11 1-2	
4 Ga 01 23	4 Ga 11 31-33	4 Ga Me 03 14
4 Ga 01 36		4 Ga Me 03 15
4 Ga 01 53-56	4 Ga 12 1	4 Ga Me 03 19
	4 Ga 12 3-7	4 Ga Me 03 27
4 Ga 02 17	4 Ga 12 8	4 Ga Me 03 33
4 Ga 02 20	4 Ga 12 19	
	4 Ga 12 29	4 Ga Me 04 20
4 Ga 03 52		4 Ga Me 04 26-28
4 Ga 03 56-57	4 Ga 13 7-8	4 Ga Me 04 45-46
4 Ga 03 58-59	4 Ga 13 23-27	4 Ga Me 04 54-55
4 Ga 03 69		4 Ga Me 04 58
4 Ga 03 70	4 Ga 14 7-8	
4 Ga 03 78-79	4 Ga 14 12-14	4 Ga Me 05 57-58
4 Ga 03 86	4 Ga 14 19-20	
4 Ga 03 89-91	4 Ga 14 34-35	4 Ga Me 06 58-59
4 Ga 04 8	4 Ga 16 1	4 Ga Me 08 10
4 Ga 04 9	4 Ga 16 3-4	4 Ga Me 08 12
4 Ga 04 10-12	4 Ga 16 9-11	4 Ga Me 08 16
4 Ga 04 16-19	4 Ga 16 15-16	4 Ga Me 08 22
4 Ga 04 21-22	4 Ga 16 23-24	4 Ga Me 08 26
4 Ga 04 25-27	4 Ga 16 34	4 Ga Me 08 30-3
4 Ga 04 28-30		
4 Ga 04 32-33	4 Ga 17 1-2	4 Ga Me 09 50
	4 Ga 17 36	4 Ga Me 09 51
4 Ga 05 2-3	4 Ga 17 59-60	4 Ga Me 09 56
4 Ga 05 4-5		
4 Ga 05 8-9	4 Ga 18 1-3	4 Ga Me 10 11
4 Ga 05 56-58	4 Ga 18 20-21	4 Ga Me 10 13
	4 Ga 18 22	4 Ga Me 10 14
4 Ga 06 13-14	4 Ga 18 23-24	4 Ga Me 10 23-25
4 Ga 06 19-20	4 Ga 18 33-36	4 Ga Me 10 35-37
4 Ga 06 23-24		4 Ga Me 10 50
4 Ga 06 26-28	4 Ga 22 11-12	
4 Ga 06 34-35	4 Ga 22 13	4 Ga Me 11 1
		4 Ga Me 11 4-5
4 Ga 07 8-9	<i>Gravplatser i kv</i>	4 Ga Me 11 9-10
4 Ga 07 10-11	<i>Ga 20-24:</i>	4 Ga Me 11 17
4 Ga 07 15-18	S. Andersson, Källtegen.	4 Ga Me 11 24
4 Ga 07 20-21	Susanna Eriksson +1929.	4 Ga Me 11 35-36
4 Ga 07 35-36	Gerda Olsson +1931.	4 Ga Me 11 53
4 Ga 07 40-41	Berta Eriksson +1931.	4 Ga Me 11 64
4 Ga 07 48-49		
	4 Ga Me 01 1-2	4 Ga Me 13 45-46
4 Ga 08 14-18	4 Ga Me 01 15-16	
	4 Ga Me 01 19	
4 Ga 09 12-13	4 Ga Me 01 20-21	